

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Азнакай шәһәре Советы
КАРАРЫ

Азнакай шәһәре

№ 34-8

«16» апрель 2021 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге территорияләрен төзекләндерү Кагыйдәләре» Татарстан Республикасы Азнакай шәһәре Советы карары проекты турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә һәм Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Азнакай шәһәре "муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү объектларын карап тотуга һәм тәртипкә карата бердәм таләпләр билгеләү максатыннан чыгып, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының "Азнакай шәһәре" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү объектларын карап тотуга һәм карап тотуга карата бердәм таләпләр,

Азнакай муниципаль районы
Азнакай шәһәр Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләре» карарының 1 нче кушымта нигезендә кушымта итеп бирелә торган проектын хупларга.

2. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләре» Татарстан Республикасы Азнакай шәһәре Советы карары проекты буенча ачык тыңлаулар үткәргә.

3. Билгеләргә:

- ижтимагый фикер алышуларны үткәру вакыты-2021 елның 14 маеннан 18 июненә кадәр;

- ижтимагый фикер алышуларның дәвамлылыгы-ижтимагый фикер алышулар башлануы турында хәбәр итү яки гавами тыңлаулар башланганчы ижтимагый фикер алышулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылган көнгә кадәр бер айдан һәм өч айдан да ким булмаска тиеш,

үткәру урыны – Азнакай шәһәре, Ленин урамы, 22 йорт, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының утырышлар залы;

– 2021 елның 18 июненә кадәр Азнакай шәһәре, Ленин урамы, 14 нче йорт, Азнакай шәһәре Башкарма комитеты, 23 нче бүлмә (эш көннәрендә 8.00 дән 17.00 сәгатькә кадәр (төшке аш 12.00 дән 13.00 сәгатькә кадәр) - язмача тәкъдимнәр һәм искәртмәләр кертелә ала торган адрес.

4. Халык тыңлауларын үткәру буенча түбәндәге составта эшче төркем төзәргә:

- Габдрахманов Э. А – - Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе, эшче төркем рәйсе;
- Миндубаева Л. Ф – - Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары, эшче төркем әгъзасы;
- Арсланова Л. Х – - Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының юридик бүлеге баш белгече, эшче төркем секретаре;
- Исмәгыйлев И. М – - Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының баш белгече, эшче төркем әгъзасы;
- Габитова З. С. – - Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының юридик бүлеге начальнигы, эшче төркем әгъзасы;
- Шәрәфетдинова С. Ф – - Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының архитектура һәм инфраструктура үсеше бүлеге житәкчесе, эшче төркем әгъзасы;
- Ахунжанов Ф.Ф. – Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының шәһәр хужалыгы бүлеге житәкчесе, эшче төркем әгъзасы.

5. "Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы» Азнакай шәһәре "муниципаль берәмлеге территорияләрен төзекләндерү Кагыйдәләре" Карары проекты буенча халык алдында тыңлаулар үткөрүне, гражданнар тәкъдимнәрен кабул итүне һәм исәпкә алуны тәмин итәргә.

6. Торак-коммуналь хужалык, төзекләндерү, экология һәм жир мәсьәләләре буенча даими комиссия халык алдында әйтелгән һәм фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәргә исәпкә алып карар проекты эшләп бетерергә һәм чираттагы утырыш каравына кертергә тиеш.

7. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» урнаштыру юлы белән түбәндәге веб-адрес буенча игълан итәргә: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Азнакай муниципаль районының Интернет-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында: <http://aznakayevo.tatar.ru>. 2021 елның 23 апреленнән дә соңга калмыйча урнаштырырга.

8. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны торак-коммуналь хужалык, төзекләндерү, экология һәм жир мәсьәләләре буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Рәис

М. З. Шәйдуллин

**Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Азнакай шәһәр Советы
КАРАРЫ**

Азнакай шәһәре

№

« ____ » _____ 2021 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы, «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә тулаем төзекләндерү объектларын чиста тотуга һәм тәртиптә тотуга бердәм таләпләр билгеләү максатыннан

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Азнакай шәһәр Советы
карап итте:

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы "Азнакай шәһәре" муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен 1 нче кушымта нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Советының түбәндәгә карарлары үз көчен югалткан дип танырга:

- 2006 елның 19 маендагы 28-6 нчы номерлы "Азнакай шәһәрендә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип саклау кагыйдәләре турында»;

- 2006 елның 14 июлендәгә 44-7 нче номерлы Азнакай шәһәр Советының «Азнакай шәһәрендә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип саклау кагыйдәләрен раслау турында " карарының 1 нче кушымтасына үзгәрешләр кертү турында»;

- 2008 елның 15 маендагы 92-24 нче номерлы "Татарстан Республикасы Азнакай шәһәр Советының «Азнакай шәһәрендә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип саклау кагыйдәләре турында" карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында»;

- 2009 елның 01 декабрендәге 147-39 нчы номерлы "Татарстан Республикасы Азнакай шәһәр Советының 2006 елның 19 маендагы 28-6 номерлы карары белән расланган Азнакай шәһәрәндә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип саклау кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында» карары;

- Татарстан Республикасы Азнакай шәһәр Советының 2006 елның 19 маендагы 28-6 номерлы карары белән расланган, 2006 елның 14 июлендәге 44-7 номерлы, 2008 елның 15 маендагы 92-24 номерлы, 2009 елның 01 декабрендәге 147-39 номерлы карарлар белән кертелгән үзгәрешләрне исәпкә алып, 2010 елның 29 апрелдәге 166-44 нче номерлы «Төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү, Азнакай шәһәрәндә чисталык һәм тәртип саклау турында" карары;

- 2011 елның 26 маендагы 33-8 нче номерлы "Азнакай шәһәрәндә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип саклау кагыйдәләренә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында";

- 2012 елның 12 июлендәге 72-20 нче номерлы «Азнакай шәһәр Советының 19.05.2006 елның 19 маендагы 28-6 нчы номерлы карары белән расланган, Азнакай шәһәрәндә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип саклау кагыйдәләренә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында»;

- 2013 елның 23 августындагы 99-30 нчы номерлы "Азнакай шәһәр Советының 2006 елның 19 маендагы 28-6 номерлы карары белән расланган (14.07.2006 № 44-7, 15.05.2008 № 92-24, 01.12.2009 № 147-39, 29.04.2010 № 166-44, 26.05.2011 № 33-8, 12.07.2012 № 72-20 карарлар редакциясендә), Азнакай шәһәрәндә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип саклау кагыйдәләренә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында»;

Азнакай шәһәр Советының 2014 елның 22 маендагы 123-38 нче номерлы «Азнакай шәһәр Советының «Азнакай шәһәрәндә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип кагыйдәләре турында» 2006 елның 19 маендагы 28-6 номерлы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында (14.07.2006 ел № 44-7, 15.05.2008 ел № 92-24, 01.12.2009 ел № 147-39, 29.04.2010 ел № 166-44, 26.05.2011 ел № 33-8, 12.07.2012 ел № 72-20, 23.08.2013 ел № 99-30 карарлар редакциясендә)»;

- 2014 елның 29 декабрендәге 154-44 нче номерлы Азнакай шәһәр Советының "Азнакай шәһәр Советының 2006 елның 19 маендагы 28-6 номерлы карары белән расланган (14.07.2006 ел № 44-7, 15.05.2008 ел № 92-24, 01.12.2009 ел № 147-39, 29.04.2010 ел № 166-44, 26.05.2011 ел № 33-8, 12.07.2012 ел № 72-20, 23.08.2013 ел № 123-38 карарлар редакциясендә) Азнакай шәһәрәндә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип

кагыйдэләренә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында»;

- 2017 елның 29 сентябрдәге 55-18 нче номерлы «Азнакай шәһәр Советының 2006 елның 19 маендагы 28-6 нчы номерлы «Азнакай шәһәрндә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип саклау кагыйдәләре турында» карарына үзгәрешләр кертү турында(14.07.2006 ел № 44-7, 15.05.2008 ел № 92-24, 01.12.2009 ел № 147-39, 29.04.2010 ел № 166-44, 26.05.2011 ел № 33-8, 12.07.2012 ел № 72-20, 23.08.2013 ел № 123-38, 29.12.2014 ел № 154-44)»;

- 2018 елның 19 апрелдәге 93-25 нче номерлы "Азнакай шәһәр Советының «Азнакай шәһәрндә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип саклау кагыйдәләре турында" карарына үзгәрешләр кертү хакында" (14.07.2006 ел, № 44-7, 15.05.2008 ел, № 92-24, 01.12.2009 ел, № 147-39, 29.04.2010 ел, № 166-44, 26.05.2011 ел, № 72-20, 12.08.2013 ел, № 99-30, 22.05.2014 ел, № 123-38, 29.09.2014 ел, № 154-44, 29.09.2017 ел, № 55-18 карарлар редакциясендә)»;

- 2019 елның 22 апрелдәге 133-32 нче номерлы "Татарстан Республикасы Азнакай шәһәр Советының 2006 елның 19 маендагы 28-6 номерлы «Азнакай шәһәрндә тышкы төзекләндерү, чисталык һәм тәртип кагыйдәләре турында» карары белән расланган (14.07.2006 ел, № 44-7, 15.05.2008 ел, № 92-24, 01.12.2009 ел, № 147-39, 29.04.2010 ел, № 166-44; 26.05.2011 ел, № 33-8, 12.07.2012 ел, № 72-20, 23.08.2013 ел, № 99-30, № 99-30, № 22-30, 2012 ел, № 147-39, 2012 ел, № 147-39, № 166-44; 26.05.2011 ел, № 123-38, 29.12.2014 ел, № 154-44, 29.09.2017 ел, № 55-18, 19.04.2018 ел, № 93-25 карарлар редакциясендә), Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында".

3. Әлеге карарны "Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында" түбәндәге веб-адрес буенча урнаштыру юлы белән игълан итәргә: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Азнакай муниципаль районының Интернет-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында түбәндәге веб-адрес буенча урнаштырырга: <http://aznakayevo.tatarstan.ru>.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны торак-коммуналь хужалык, төзекләндерү, экология һәм жир мәсьәләләре буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль
районы Азнакай шәһәре Советы карарына 1 нче
кушымта

«_____» _____ 2021 № _____

Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре
Азнакай муниципаль районының "Азнакай шәһәре"
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Кагыйдәләр 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» Федераль закон, 1998 елның 24 июнендәге 89-ФЗ номерлы «Житештерү һәм куллану калдыклары турында» Федераль Закон, 2018 елның 27 декабрәндәге 498-ФЗ номерлы «Хайваннар белән җаваплы эш итү һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кергү турында» Федераль закон нигезендә эшләнә.

1.2. Әлеге кагыйдәләр түбәндәгеләрне билгели: биналар (торак йортларны да кертеп), корылмалар һәм жир кишәрлекләрен карап тоту, тиешле Биналарның һәм корылмаларның фасадларын һәм киртәләрен тышкы кыяфәтенә карата таләпләр, аларны төзекләндерү буенча эшләр исемлегә һәм аларны вакыт-вакыт башкару тәртибе; биналарның (биналарның) һәм корылмаларның якын-тирә территорияләренә төзекләндерүдә катнашу тәртибе; Азнакай шәһәре территориясен төзекләндерү (урамнарны яктырту, территорияне яшелләндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр урнаштыру, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту.

1.3. Барлык оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр, оештыру-хокукый формаларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, шулай ук барлык төр корылмалар, биналар арендаторлары милекче булу, жирдән файдалану хокукына хокукый акт белән билгеләнгән территорияләрдә үрнәк тәртиптә тотарга тиеш:

- торак, мәдәни-көнкүреш, административ, сәнәгать, сәүдә биналары, вокзаллар,

стадионнар, спорт корылмалары, балалар бакчалары, парклар, скверлар;

- территорияне төзекләндерүнең барлык элементлары, шул исәптән урамнар, майданнар, юл йөрү юллары, ишегаллары, кварталлар;

- коймалар, коймалар, газон киртэләре, барлык реклама төрләре һәм реклама жайланмалары, элмә такталар, витриналар, лоткалар, стоянкалар, урам хәрәкәтен жайга салу билгеләре, милиция сигнализациясе чаралары һәм янғын сагы;

- урам яктырту фонарьлары, төрле терәкләр, баганалар, урналар, урам исемнәре, транспорт тукталышлары күрсәткечләре, йорт номерлары билгеләре, мемориаль билгеләр, мемориаль такталар, антенналар, трансформатор жайланмалар;

- юлүткәргечләр, инженер-техник һәм санитар Корылмалар, урамнарның, майданнарның юл катламнары.

1.4. Беркетелгән территорияләрен, ишегалды территорияләрен (алга таба - текст буенча җаваплы затлар) карап тоту һәм җыештыру өчен җаваплы затлар - гражданнар, вазыйфай һәм юридик затлар, жир кишәрлекләре, биналар, корылмалар, ясалма корылмалар, жир асты һәм жир өсте инженерлык коммуникацияләре, аларның конструктив элементлары һәм инженерлык белән тәэмин итү объектлары милекчеләре һәм (яки) алардан файдаланучылар булган шәхси эшмәкәрләр, шулай ук юридик һәм физик затлар, килешүләр нигезендә территорияләрен карап тоту һәм җыештыру эшләрен башкаручы шәхси эшмәкәрләр.

1.5. Азнакай шәһәре Башкарма комитеты, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының административ комиссиясе (алга таба - административ комиссия), Азнакай районында административ хокук бозулар турында беркетмәләр төзәргә вәкаләтле вазыйфай затлар һәм башка вәкаләтле органнар, оешмалар әлеге кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тотат.

1.6. Бу кагыйдәләрдә төшенчәләр кулланыла:

- шәһәр һәм авыл жирлекләренең гомуми файдаланудагы автомобиль юллары булып, жирлекнең торак пунктлары чикләрендә, федераль, төбәк яки муниципальара әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан тыш, гомуми файдаланудагы автомобиль юллары санала. Шәһәр жирлегенең жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары исемлегенә шәһәр жирлегенең жирле үзидарә органы тарафыннан расланьрга мөмкин. Авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары исемлегенә, Әгәр Россия Федерациясе субъекты законы белән жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гәмәлгә ашыру мәсьәләсе авыл жирлегенә беркетелгән вәкаләтләр исәбенә кертелмәгән булса, муниципаль районның жирле үзидарә органы

тарафыннан расланырга мөмкин;

- муниципаль районның жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары муниципаль район чикләрендә гомуми файдаланудагы автомобиль юллары булып тора, федераль, региональ яки муниципальара эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан, жирлекләрнең жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан, шәхси автомобиль юлларыннан тыш. Муниципаль районның жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары Исемлеге муниципаль районның жирле үзидарә органы тарафыннан расланырга мөмкин;

- хужасыз транспорт чарасы - милекчесе яки хужасы билгеле булмаган йә, әгәр законда башкасы каралмаган булса, милекче милек хокукыннан баш тарткан транспорт чарасы;

- территорияне төзекләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру, гражданның яшәү шартларын яхшырту, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын тәмин итү һәм яхшырту, мондый территорияләрдә урнашкан торак пунктларның территорияләрен, шул исәптән гомуми кулланылыштагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналар, корылмалар, тирә-юнь территорияләрен карап тоту буенча эшчәнлек.;

- ташландык транспорт чарасы - милекче тарафыннан алты ай һәм аннан да күбрәк вакытка аның янына ирекле керү мөмкинлеге булмаган (ишекләр, кузов остеклениесе элементлары, кузовның башка элементлары, ябык ишекләр булмау, ишекләренә запираение булмау һ. б.), шулай ук билгеләнеше буенча куллану мөмкинлеге булмаган (Сүнгән тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләр, башка конструктив детальләр булмау һ. б.) һәм шул ук вакытта гомуми кулланылыштагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә), транспорт чараларын саклау өчен билгеләнмәгән транспорт чараларын жәяүлеләр үтү, территорияне жыештыру, махсус транспорт һәм чүп-чар жыю машиналарының подъездларга һәм чүп контейнерларына һәм (яки) әлеге кагыйдәләренә бозу белән урнаштырылган булуы;

- вертикаль яшелләндерү - биналарның һәм корылмаларның, шул исәптән балконнар, лоджия, галереяләр, терәк диварлар һ. б. фасад өслекләрен, аларга стационар һәм мобиль яшел үсентеләр урнаштыру өчен куллану;

- квартал эчендәге (жирле) юл - магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына кадәр транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;

- төзекләндерүне торгызу-юлның бөтен киңлегенә ясалма өслекне, тротуарны

сыйфатлы итеп торгызуны, бордюрлы ташны кире кайтаруны, туфракның ундырышлы катламын торгызу, газон үләннәре чәчү һәм бозылган яшел үсентеләр утырту белән газоннарны ремонтлау, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын үз эченә алган эшләр комплексы;

- махсус сайланган үлән орлыкларын чәчү белән булдырыла торган газон - үлән катламы, ул утырту, парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенә мөстәкыйль элементы булып тора;

- кунак стоянкасы - торақ зоналарга килүчеләр өчен жиңел автомобильләр кую өчен билгеләнгән ачық мәйданчык;

- ишегалды корылмалары - жир кишәрлегендә урнашкан вакытлыча ярдәмче корылмалар (базлар, күгәрчен оялары, сарайлар һ. б.).

- ишегалды территориясе-бер яки берничә күп фатирлы йорт янындагы һәм анда яшәүче затларның гомуми кулланылышында булган һәм аларның эшләвен тәэмин итә торган территория. Күп фатирлы йортларның ишегалды территориясендә балалар мәйданчыклары, ял итү урыннары, киём киптерү, автомобиль кую урыннары, яшел үсентеләр һәм башка жәмәгать кулланылышы объектлары урнашкан;

- балалар мәйданчыгы - жир участогы, аның өслегендә балалар уеннары өчен билгеләнгән объектлар (таулар, карусельләр, таганнар, комлыклар һәм (яки) башка шундый объектлар урнашкан);

- йорт-торақ йорт (торақ йортның бер өлеше) һәм аның янәшәсендәге һәм (яки) гомуми торақ йорт (торақ йортның бер өлеше) жир кишәрлегендә аерым торучы йорт ишегалды корылмалары (гараж, мунча (сауна, бассейн), теплица (кышкы бакча), йорт хайваннарын һәм кош-кортны тоту өчен биналар, башка объектлар);

- йорт билгеләре - аншлаг (урам, мәйдан, проспект), номер билгесе (йорт һәм корпус номеры күрсәткече), подъезд һәм фатир номерының күрсәткече, объектның инвалидлар өчен мөмкинлегенә халыкара символы, рәхмәт белдерүчеләр, истәлекле такталар, полигонометрик билге, янгын гидранты күрсәткече, грунт геодезия билгеләре күрсәткече, магистраль камералары һәм суүткәргеч челтәре коелары күрсәткечләре, канализация күрсәткече, жир асты газүткәргечләре корылмалары күрсәткечләре, жир асты газ үткәргече;

- яшел үсентеләр-билгеле бер территориядә агач-куак һәм үлән үсемлекләре жыелмасы;

- Жир кишәрлеге, милек хокукы объекты буларак һәм Россия Федерациясе Жир кодексының 2001 елның 25 октябрәндәге 136-ФЗ номерлы каралган башка хокуклары

буларак, жиргә күчемсез милек булып тора, ул Жир өслегенең бер өлөшөн тәшкил итә һәм аны индивидуаль билгеле бер эйбер буларак билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия;

- жир эшләре - грунт юып алу, жәю, территориянең камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып, йә камилләштерелгән юлларны һәм тротуарларны урнаштыру (жәю) белән бәйлә эшләр;

- эшләрне алып бару зонасы-төзелеш, инженерлык коммуникацияләрен салу, капитал һәм башка ремонт эшләре рөхсәт ителгән койма белән әйләндереп алынган территория. Теләсә нинди эш төрләрен (аварияләрдән тыш) үткәрү, жиһазлар, материаллар, калдыклар, техник инвентарь туплау, тиешле киртәләрдән читтә тыела;

- инженерлык - техник тәмин итү чөптәре-биналарны һәм корылмаларны инженер-техник тәмин итү өчен билгеләнгән торба үткәргечләр, коммуникацияләр һәм башка корылмалар жыелмасы;

- каты коммуналь калдыкларны, эре габаритлы калдыклардан тыш, жыю өчен билгеләнгән контейнер - чүп-чар жыентыгы;

- контейнер майданчыгы - каты коммуналь калдыклар жыелу урыны (майданчыгы), әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә Россия Федерациясе законнары һәм халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итү өлкәсендә Россия Федерациясе законнары таләпләре нигезендә төзекләндерелгән һәм контейнерлар һәм бункерлар урнаштыру өчен билгеләнгән.;

- яңгыр сулары канализациясе (яңгыр сулары канализациясе) - өске (яңгыр сулары, талкын), су сиптерү һәм дренаж суларын транспортлау өчен билгеләнгән инженерлык корылмалары (таләпләр, яңгыр кабул итү жайланмалары, лотоклар һәм торбалар) - технологик яктан бәйләнешле инженерлык корылмалары комплексы . ;

- чүп-чар өеме - контейнер майданчыгында яки теләсә кайсы башка территориядә каты коммуналь калдыклар һәм зур габаритлы чүп-чар жыелу, үз белдегең белән ташлану нәтижәсендә барлыкка килгән чүп-чар 5 куб. метрдан артмаска тиеш.;

- тышкы яктырту-тәүлекнең караңгы вакытында юлларны, урамнарны, майданнарны, паркларны, скверларны, ишегалларын һәм жәяүлеләр юлларын яктырту өчен билгеләнгән элементларның жыелмасы . ;

- төзекләндерү объектлары-жир кишәрлекләре өслегенең ясалма өслеге (асфальтобетон, бетон өслеге һ. б.), биналар һәм корылмалар, шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, юллар, велосипед юллары, ишегалды киңлекләре, балалар, спорт һәм

спорт-уен майданчыклары, хужалык майданчыклары, жирле эһемияттэге автомобиль юллары; аеруча саклаулы табигать объектлары һәм тарихи-мәдәни эһемияттэге жирләрнен территорияләрен төзекләндерү элементлары буларак карала торган жирле эһемияттэге автомобиль юллары, шулай ук зиратлар; яшел утыртмалар (агачлар, куаклар, куаклар); (газон һ. б.); тышкы яктырту һәм архитектура-сәнгать яктырту жайланмалары; коймалар, коймалар, капкалар; балалар, спорт һәм спорт-уен майданчыклары жиһазлары объектлары; бэйрәм ландшафты һәм башка бизәлеш предметлары; территорияне санитар тоту өчен билгеләнгән урыннар, жиһазлар һәм корылмалар; житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару өчен жиһазлар һәм корылмалар; житештерү зоналарын һәм аерым житештерү объектларын, инженерлык инфраструктурасы зоналарын, махсус билгеләнештэге зоналарны төзекләндерү объектлары, шулай ук тиешле санитар-саклау зоналары; аерым торак биналарның, житештерү һәм инженерлык корылмаларының фасад өлешенә тышкы кыяфәте; аларга карата хокук субъектларының гамәлләре законнар белән билгеләнгән төзекләндерү кагыйдәләре һәм нормалары белән жайга салына;

- биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны төзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү эшләрен, инженерлык коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору һәм ремонтлау белән бэйле жир эшләрен, стационар булмаган объектларны, ясалма төзекләндерү объектларын урнаштыру, юлларны төзү һәм ремонтлау буенча мәжбүри таләпләр-билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән рөхсәт һәм проект документлары, махсулаштырылган оешмалар белән килешүләр булу һәм куркынычсызлыкны тәмин итү, санитар нормаларны үтәү һәм Азнакай шәһәре территориясенә эстетик торышын саклау буенча чаралар комплексы үтәлеше, дәүләт һәм муниципаль стандартларга туры китереп, дәүләт һәм муниципаль;

- яшелләндерү-территорияне төзекләндерү һәм ландшафтлы оештыру элементы, ул үсемлек компонентларын актив кулланып, шәһәр тирәлеген формалаштыруны тәмин итә, шулай ук инженер эзерләүнең төрле төрләре (вертикаль планлаштыру, терраслау, кронирование һ. б.) буенча эшләр башкаруга, яшелләндерелгән территорияләрне турыдан-туры агач, шул исәптән зур агачлар, куаклар утырту юлы белән төзекләндерүгә, үләнле газоннар, чәчәк түтәлләре, альпинарийлар һәм рокарийлар булдыруга, махсус бакчалар төзүгә һ. б. бэйле комплекслы процесс;

- гомуми кулланылыштагы яшелләндерелгән территорияләр-ял итүнең төрле формалары (урман парклары, парклар, бакчалар, скверлар, бульварлар, шәһәр урманнары) өчен билгеләнгән яшелләндерелгән территория);

- чикләнгән территорияләр яшелләндерелгән - дэвалау, балалар уку-укуту һәм фәнни

учреждениелэр, сэнэгать предприятиелэре, спорт комплекслары, торак кварталларның яшеллэндерелгән территориясе;

- махсус билгеләнештәге территориялэр - санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратларны яшеллэндерү, үсентелэр питомниклары;

- аеруча саклана торган табигый территориялэр - жирлэр, су өслеге һәм һава киңлеклэре, алар өстендә аеруча саклаулы табигать комплекслары, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм сәламәтлэндерү әһәмиятенә ия булган, алар жирле үзидарә органнары карары белән тулысынча яисә өлешчә хужалык куллануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән;

- жәмәгать транспортын көтү тукталышы-жәмәгать транспорты тукталышы, пассажирлар утырту һәм төшерү зонасы һәм жәмәгать транспорты пассажирларының көтү зонасы булган махсус жиһазландырылган майданчык;

- пандус-халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен төрле объектларга керү мөмкинлеген тәмин итү өчен иң авыр майданчык;

- бина фасадларының колористик чишелеше паспорты (фасадларның төсле карары) - килештерелгән һәм билгеләнгән тәртиптә расланган, бердәм архитектура һәм төсле карарны билгели торган һәм аерым торучы бинаның фасадын тышкы бизәүгә карата таләпләрне билгели торган документ;

- жәяүлелэр коммуникацияләре – тротуарлар, аллеялар, юллар, жәяүлелэр элементсен һәм шәһәр территориясендә хәрәкәт итүне тәмин итүче сукмаklar. Жәяүлелэр коммуникацияләре жәяүлелэр элементсен һәм муниципаль берәмлек территориясендә хәрәкәт итүне тәмин итә. Торак пункт территориясендә жәяүлелэр коммуникацияләрен урнаштырганда транспорт коммуникацияләре белән кисешүләрнең минималь санын, жәяүлелэр коммуникацияләре системасының өзлексезлеген, кешелэр, шул исәптән инвалидлар һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәрен дә кертеп, куркынычсыз, тоткарлыксыз һәм уңайлы хәрәкәт итү мөмкинлеген тәмин итәргә кирәк.

- елгаларда, сусаклагычларда су күтәрелү, юл участогын, транспорт тоннельләрен су белән су басу, атмосфера явым-төшемнәре төшү нәтижәсендә территорияләрнең бер өлешен су басу, юлларны, тротуарларны сыйфатсыз жәю, суны инженерлык системаларыннан һәм коммуникацияләрдән ташлау яки АГУ, Су кабул итү жайланмаларына һәм өске су кертү корылмаларына, жәяүлелэр, автотранспорт хәрәкәтенә комачаулаучы өске су бирү корылмаларына, пассажир транспортына хезмәт күрсәтү кагыйдәләренә төзексезлеге яки бозылуы;

- йорт яны территориясе - күп фатирлы торак бина янындагы жир участогы, анда яшеллэндерү элементлары, керү юллары, йорт подъездлары, элге йортта яшәүчеләр өчен мәйданчыклар (балалар, спорт, ял итү, контейнерлар өчен, этләрне йөртү өчен) һәм йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзеклэндерү өчен билгелэнгән башка объектлар бар.

- хужалык мәйданчыгы - эчке киём киптерү, йорт кирәк-яраклары, келәмнәрне чистарту өчен мәйданчыклар.

- хайваннарны урамда йөртү һәм дрессировкалау мәйданчыгы-йорт яны территорияләреннән тыш торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән 40 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнашкан, йортларның бер төркеменнән берсе челтәрле койма белән әйләндереп алына һәм махсус жайланмалар белән жиһазлана торган жир участогы.

- квартал эчендәге территорияләрне яшеллэндерү - сәламәт экологик тирәлек булдыру максатларында агач һәм үлән үсемлекләрен ясалма үрчетү процессын үз эченә алган күп фатирлы йортларның йорт яны территорияләренең яшеллэндерелгән территорияләре.

- продуктивные хайваннар һәм кош-корт-бу хайваннар һәм кошлар, алар берничә тапкыр яки даими кулланыла алу өчен продуктлары кебек сөт, йон, йомырка һ. б.;

- торак урыннар территорияләрен санитар чистарту һәм чистарту системасы коммуналь калдыкларны (хужалык-көнкүреш, шул исәптән торак һәм жәмәгать биналарыннан, сәүдә, жәмәгать туклануы һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәге предприятиеләрдән, сыек, канализацияләнмәгән биналардан) урам чүп-чарын һәм смета һәм башка коммуналь калдыкларны рациональ жыюны, тиз арада бетерүне, ышанычлы зарарсызландыруны һәм икътисади максатчан утильләштерүне күздә тотарга тиеш;

- зур габаритлы калдыклар-каты коммуналь калдыклар (мебель, көнкүреш техникасы, торак биналарны агымдагы ремонтлаудан калган калдыклар һ. б.), аларның күләме аларны контейнерларга куярга мөмкинлек бирми;

- авыл хужалыгы хайваннары - терлекчелек һәм башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү өчен файдаланыла торган хайваннар, терлекләр, кыйммәтле мехлы жәнлекләр, йорт куяннары, умарта кортлары һ. б.;

- территорияләрне карап тоту-биналарның, корылмаларның, кече архитектура формаларының, киртәләренең, төзелеш мәйданчыкларының, яшел утыртмаларның, жир асты инженерлык коммуникацияләренең һәм аларның конструктив элементларының, жир кишәрлегендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларының фасадларын үз вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйле чаралар комплексы;

- юлларны, квартал эчендәге юлларны һәм башка юл инфраструктурасын карап тоту-

аларны тиешле тәртиптә тоту һәм чисталыкта тоту, юллар, тротуарлар, юл кырыйлары, квартал эчендә йөрү һәм юл хужалыгының башка элементлары буенча автомобильләрнең һәм жәяүлеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итү буенча чаралар комплексы;

- карау һәм яңгыр кабул итү коеларын (яңгыр канализациясе), жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларны) тоту - эшкә сәләтлелек, куркынычсызлык, тиешле хезмәтләр һәм жир асты коеларының эстетик төре, төрле билгеләнештәге камераларны, яңгыр канализациясен һәм жир асты инфраструктурасының башка элементларын тәмин итү буенча чаралар комплексы, гамәлдәге дөүлэт һәм муниципаль стандартлар таләпләренә туры китереп, гамәлдәге дөүлэт һәм муниципаль стандартлар таләпләренә туры китереп, жир асты инфраструктурасының башка элементларын карап тоту;

- махсулаштырылган автостоянка - күчерелгән ташландык, хужасыз транспорт чараларын саклау өчен махсус жиһазландырылган һәм саклана торган мәйданчык;

- төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә Азнакай шәһәре территориясен төзекләндерү өлкәсендә эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы, шул исәптән транспорт чараларын махсулаштырылган автостоянкага күчерүне гамәлгә ашыручы төрле оештыру - хокукий формадагы юридик затлар-махсулаштырылган оешмалар;

- парковка (парковка урыны) - махсус билгеләнгән һәм кирәк булганда, автомобиль юлының бер өлеше һәм (яки) машина йөрү өлешенә һәм (яки) тротуарга якин булган, юл читенә, эстакадага яки күпергә яки эстакадага яки күпер янындагы яки урам-юл чөлтәренә башка объектларына, биналар, корылмалар һәм корылмаларга махсус билгеләнгән һәм жиһазландырылган урын, кирәк булганда, транспорт чараларын түләүле нигездә оештыру өчен билгеләнгән яисә автомобиль юлының хужасы яисә башка хужасы карары буенча түләү алмыйча яисә яисә бинаның, корылманың яисә корылманың тиешле өлеше милекчесенә, Россия Федерациясе Министрлар - Хөкүмәтенә 23.10.1993 ел, № 1090 карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә, юл хәрәкәте кагыйдәләре турында»;

- спорт мәйданчыгы - жир участогы, аның өслегендә физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән объектлар (баскетбол щитлары, брусья, гимнастика стеналары, турниклар һәм (яки) мондый объектлар урнашкан территория);

- тышкы мәгълүмат урнаштыру чарасы - оешманың урнашу урынында һәм (яки) оешманың урнашу урынында, товарны сату, биналарны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында хезмәтләр күрсәтү урынында билгеләнә торган территорияне төзекләндерү

элементы, әлеге чара «кулланучылар хокукларын яклау турында» 07.02.1992 ел, № 2300-1 Россия Федерациясе Законының 9 статьясы нигезендә (оешманың фирма исеме, аның урнашу урыны (адресы) һәм эш режимы турында), шулай ук закон нигезендә яки эшлекле әйләнештә булу мәжбүри булган һәм реклама белән бәйле максатларны күздә тотмый торган мәгълүмат;

- төзелеш майданчыгы-яңа (шул исәптән төзелеп бетмәгән төзелеш объектлары), шулай ук гамәлдәге күчәмсез милек объектларын реконструкцияләү, техник яктан яңадан коралландыру һәм (яки) ремонтлау, демонтажлау, шулай ук төзелеш һәм (яки) монтажлау, ремонтлау, реконструкцияләү һәм (яки) техник яктан яңадан жиһазландыру урыннары;

- тактиль өслек-өслек катламы фактурасының сизелерлек үзгәрүе белән каплау;

- чикләнмәгән затлар даирәсе куллана торган территорияләр (шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар);

- транспорт чарасы - кешеләр, йөк һәм жиһазлар, шул исәптән транспорт чарасы белән бергә хәрәкәт итү өчен кирәкле тагылмалар, ярымприцеплар һәм башка жайланмалар.);

- халыкның тормыш эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килә торган сыек көнкүреш калдыклары һәм ташландык суларны кабул итү һәм туплау өчен билгеләнгән, үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасына тоташтырылмаган (технологик тоташтырылмаган) корылмаларга һәм жайланмаларга ташлана торган көнкүреш калдыклары - хужалык-көнкүреш сулары;

- каты коммуналь калдыклар (алга таба - ККК) - физик затлар куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар, шулай ук шәхси һәм көнкүреш ихтияжларын канәгатьләндерү максатларында физик затлар тарафыннан аларны торак урыннарда куллану процессында үз Куллану үзлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлегенә процессында барлыкка килә торган һәм физик затлар куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар составы буенча охшаш калдыклар да керә;

- территорияләргә жыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чар, карны махсус билгеләнгән урыннарда жыю, чыгару белән бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар;

- урна-чүп-чар жыю өчен хезмәт итүче 0,2 дән 0,5 кубометрга кадәр күләмле

(чилэклэрдэн, тартмалардан һәм башка шундый сыешлыклардан тыш) махсулаштырылган сыешлык (чилэк, тартмалардан тыш);

- бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишегалды). Бинаның төп фасады күзгә күренеп торырлык зур зонага ия, кагыйдә буларак, үзәк һәм/яки башка урамнар ягыннан кабул итүгә юнәлдерелгән;

- төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәү элементлары, шул исәптән биналарның, корылмаларның фасадлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган күрсәткечләр.

2. Азнакай шәһәре территорияләрен карап тоту

2.1. Торак йортларны карап тоту кагыйдәләре һәм нормалары торак булмаган биналар һәм корылмалар

2.1.1. Азнакай шәһәре территориясендә торак йортларны, социаль-коммуналь һәм төзекләндерү объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау, шәһәр территорияләрен тышкы яктан бизәү, шулай ук биналар интерьерларын рәсмиләштерү, СП 42.13330.2016 нигезендә эшлэнгән проектлар нигезендә башкарылырга тиеш. Кагыйдәләр жыелмасы. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү. Россия Төзелеш Министрлығының 2016 елның 30 декабрәндәге 1034/пр номерлы боерыгы белән расланган» СНиП 2.07.01-89 " актуальләштерелгән редакциясе билгелэнгән тәртиптә килештерелгән.

2.1.6. Торак һәм индивидуаль төзелешләр территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

- биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның фасадларын карап тоту;
- күп катлы торак төзелеше территорияләрен карап тоту;
- шәхси торак төзелеше территорияләрен карап тоту.

2.1.7. Биналар, корылмалар һәм корылмаларның фасадларын карап тоту:

- конструктив элементларны һәм фасадларны, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларын, балкон һәм лоджий коймаларын, карнизов, крыль һәм аерым баскычларны, спусклар һәм баскычлар коймаларын, витрин, декоратив детальләрне һәм башка конструктив элементларны үз вакытында ремонтларга һәм төзекләндерергә вәкаләтле орган белән килештерелгән проект нигезендә, төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле орган белән килештерелгән проект нигезендә, төзекләндерү һәм башка

конструктив элементларны үз вакытында;

- водостокларның, водосток торбаларның һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм карап тотылуын тәмин итү;

- түбәләрне һәм козырекларны вакытында кардан һәм боздан чистарту, боз, кар һәм боз сөңгеләрен карнизлардан, балконнардан һәм лоджияләрдән бетерү, агач ботакларын саклау чараларын тәмин итү, агач ботакларын һәм түбәләрне кар һәм боздан үз вакытында чистарту;

- герметизация, тегү һәм тегү тегүләр, ярыклар һәм сайлау;

- отмосткаларны, цоколь тәрәзәләрен һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

- фасадта урнаштырылган электр утларын төзек хәлдә тоту һәм караңгылык башлану белән аны кертү;

- фасадларны, аларның торышына һәм эксплуатация шартларына бәйле рәвештә, вакытында чистарту һәм юдырту;

- тәрәзәләрне һәм витриналарны, элмә такталарны һәм күрсәткечләрне вакытында юу;

- язулардан, рәсемнәрдән, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән чистарту;

- биналарны, корылмаларны һәм корылмаларны техник эксплуатацияләү кагыйдәләре һәм нормалары белән каралган башка таләпләрне үтәү.

2.1.2. Биналарның, корылмаларның фасадлары күзгә күренеп зыян китерергә тиеш түгел (бизәкләү катламы, водосточные торбалар, воронок яки чыгарылышлар жимерелеше, төс тоны үзгәреше һ.б.).

2.1.3. Төзелеш материалларын, продукцияне, чималны, жиһазларны, жирне, билгеләнгән территориядән читтә, шулай ук юлларда чүп-чар жыю яки саклау тыела.

2.1.4. Төзелеш, ремонт-төзелеш һәм торгызу эшләре башкарганда төзелеш материаллары, грунт һәм төзелеш чүп-чарын эш барышында һәм бер көнлек срокта жыеп алырга тиеш.

2.1.5. Торак һәм жәмәгать биналарын, шулай ук мәдәни-көнкүреш объектларын төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә барлыкка килә торган калдыклар куркыныч калдыклар белән эш итүгә лицензиясе булган төзелеш оешмалары транспортыннан чыгарыла яки әлегә эшчәнлек төренә лицензиясе булган оешма белән килешү төзелә.

Йортлардан, йортлардан чыгарыла торган төзелеш чүп-чарын һәм грунтны, бу максат

өчен махсус билгелэнгән майданчыклардан тыш, бушату тыела.

2.1.8. Кышкы вакытта биналарның хужалары (арендаторлары) түбэләрне кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән вакытында чистартып торырга тиеш.

Тышкы су белән тәмин ителгән түбэләрне, калынлыгы 30 см. дан артык булган кар катламы барлыкка килүгә юл куймыйча, вакыт-вакыт кардан арындырырга кирәк.

Биналарның түбэләрен кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән чистарту, билгелэнгән нормаларга туры китереп, куркыныч участокларны алдан киртәләп алу белән, алар барлыкка килгән саен башкарылырга тиеш.

Биналарның түбәсен кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән чистартып, аларны тротуарларга агызып, урам ягына әйлэнгән түбэдән тәүлекнең якты вакытында гына арындырырга рөхсәт ителә. Калган түбэдән, шулай ук яссы түбэләрдән карны эчке ишегалды территорияләренә ташлау зарур. Кар өю алдыннан кешеләрнең куркынычсызлыгын тәмин итүче сак чаралары үткәрергә кирәк. Бина түбәсеннән ташланган кар, боз һәм боз сөңгеләре, гомуми файдаланудагы юлларга чистартылган һәм юлның тамыр өлеше буенда урнашкан боз сөңгеләре, юл йөрү өлешен жыештыручы зат белән төзелгән килешү нигезендә, кар чыгару белән бер үк вакытта чыгарыла.

Түбэдән кар ташлаганда агачларның, куакларның, урам утының һава линияләренең, растяжекаларның, реклама конструкцияләренең, светофор объектарының, юл билгеләренең, элемент линияләренең, элмә такталарның тулы сакланышын тәмин итүче чаралар күрелергә тиеш.

2.1.10. Йорт яны территориясен карап тоту үз эченә ала:

- даими жыештыру;
- люкларны һәм карау коелары, дренажлар, лотоклар, жибәрү торбаларын ремонтлау һәм чистарту;
- инженерлык челтәрләренең күзәтү коеларына, янгын су белән тәмин итү чыганакларына (гидрантларга) киртәләрсез керү мөмкинлеген тәмин итү;
- яшелләндерү һәм гамәлдәге яшел үсентеләрне карау;
- кече архитектура формаларын карап тоту, агымдагы һәм капитал ремонтлау.

2.1.11. Жаваплы затлар йорт яны территориясен даими чистартуны һәм санитар торышын даими күзәтүне тәмин итәргә, квартал эчендәге юллар, тротуарлар, юллар, отмоствалар, ясалма корылмалар, кече архитектура формалары һ. б. дефектларының килеп чыгу сәбәпләрен билгеләү максатыннан йорт яны территориясен карап чыгарга, аларны бетерү, ККК өчен жыентыклар урнаштырырга, подъездларга керү юлларында чүп-чар өчен

чүплөкләр урнаштырырга, эскәмияләр һәм аларны үз вакытында чистартырга, территорияне сезонлы эксплуатацияләүгә эзерләү, шул исәптән су агуны тәмин итү өчен канавкалар юдырту һәм чистартырга, кар суларын люкларга һәм кабул итү коеларына системалы рәвештә кудыру, кар эреп беткәннән соң территорияне чистарту һәм башка кирәкле эшләрне башкару; тайгаклы ком участокларын эшкәртү, үз көчең белән яки махсулаштырылган предприятиеләр белән төзелгән килешүләр буенча яшел үсентеләрне саклау һәм тиешенчә карау; электр утының төзек хәлдә тоту һәм караңгылык башлану белән аны кертү; ;

булдырмау:

- балкон һәм лоджияләрнең йорт әйләнеше предметлары белән пычрануы; шәһәр йөрешенә чыга торган буш жир кишәрлекләрендә киём, киём, келәмнәр һәм башка әйберләр элү; йорт яны территориясендә транспорт чаралары юыну; вак ишегалды корылмаларын үз белдеге белән юу; балкон һәм лоджияләрне тиешле рөхсәт алмыйча яңадан жиһазландыру; йорт яны территориясен металл ломы, төзелеш һәм көнкүреш калдыклары, шлак, алтын һәм башка житештерү һәм куллану калдыклары белән пычрату; ишегалларына помоев, чүп-чар ташлау, шулай ук аларны ишегалларында күмү яки яндыру; биналар стеналарына төрле растяжкалар, элмә такталар, элмә такталар, күрсәткечләр (флагштоklar һәм башка жайланмалар) беркетү, тиешле рөхсәттеннән башка кондиционерлар һәм спутник антенналары урнаштыру, Торак фондын техник эксплуатацияләү кагыйдәләре һәм нормалары белән каралган башка таләпләрне үтәү.

2.1.12. Күп катлы торак йорт яны территориясендә тыела:

- транспорт чараларын балалар һәм спорт майданчыкларында, яшелләндерелгән территорияләрдә, хайваннарны урамда йөртү өчен майданчыкларда, ел вакытына карамастан, жылылык камераларында, канализация люкларында, трансформатор подстанцияләренең һәм газ бүлү пунктларының (ЗТП, КТП, КТП, БКТП, ГРП, корпусның диварыннан 10 метр радиуста) сак зоналарында, жәяүлеләр үтүгә, ашыгыч хезмәтләр машиналарына, башка махсус хезмәтләр машиналарына, подъездларга чүп жыю машиналарына, чүп-чар контейнерларына урнаштырырга.

2.1.13. Йорт яны территориясендә тыела:

- 1) яфрактарны, теләсә нинди төр калдыктарны һәм чүп-чарны яндыру;
- 2) хужалык майданыннан тыш эчке киём, киём-салым, келәмнәр һәм башка предметларны элүгә;
- 3) контейнер майданчыкларына керү юлларын загромождать;

4) урам һәм юлларның машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, газоннарда һәм яшел зоналарда контейнерлар (бункерлар) урнаштырырга;

5) билгеләнгән тәртипне бозып йорт яны территорияләренең коймаларын үз белдеге белән билгеләргә;

6) үз белдеге белән ишегалды корылмалары һәм бакчалар төзәргә;

7) йорт яны территориясен металл лом, көнкүреш һәм төзелеш калдыклары һәм материаллар, шлак, көл һәм башка житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга, тараны сакларга һәм сакларга;

8) юынты су агызырга, калдыкларны һәм чүп-чарны ташларга;

9) автотранспорт чараларының түләүле стоянкасын оештырырга;

10) тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар ярдәмендә квартал эчендәге юлларны үз белдеге белән ябарга;

11) автомашиналарны юу, ягулык һәм майларны сливлау, тавыш сигналларын, тормозларны һәм двигательләрне жайга салу;

12) кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган теләсә нинди эшләр башкарырга;

13) сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләрен, шул исәптән палаткалар, киосклар, лареклар, мини-базарлар, павильоннар, жәйге кафелар, житештерү объектларын, вак-төяк автомобильләргә, көнкүреш техникасына, аяк киеменә ремонт ясау предприятиеләрен, шулай ук кунакханәдән кала автостоянкаларны урнаштырырга;

14) йорт яны территориясенә ишегалды эчендәге йөрү буенча транзит хәрәкәтен гамәлгә ашырырга.

2.1.14. Индивидуаль торак төзелеше территориясен карап тоту гамәлдәге кагыйдәләр һәм нормалар, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә жаваплы затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.1.15. Шәхси торак төзелеше территорияләрендә, шәхси милек хокукларында йортлары булган гражданның тыела:

- урнаштырырга коймалар чит илләрдәге йорт;

- йортлар тирә-юнендә нинди дә булса материалларны тупларга һәм сакларга;

- урамнарны пычратуга юл куймый торган саклык чараларын күрмичә, чүп-чар, сыек һәм сыек материаллар ташырга;

- тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар һәм башка корылмалар урамнарда һәм тыкрыкларда урнаштырырга;

- йорт яны территорияләрендә һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә яфракларны, теләсә нинди төр калдыкларны һәм чүп-чарны яндыру;
- чүп-чар ташлау, шлак ташлау, сыек көнкүреш калдыклары йорт территориясенә агызу;
- күмер, тара, утын, зур габаритлы чүп-чар, йорт яны территориясе артында төзелеш материаллары туплау;
- транспорт чараларын йорт яны территориясеннән юарга;
- вак ишегалды корылмалары төзәргә, йорт яны территориясеннән чокырларны төзекләндерергә;
- ветеринария-санитария таләпләренә туры килми торган биналарда йорт хайваннарын һәм кошларын тоту, тиешле булмаган урыннарда йөртү, хайваннар һәм йорт кошларын урамда һәм күпфатирлы йортлар, парклар, сукбай этләргә урамда йөртү, йорт кошларын урамда йөртү, йорт хайваннарын һәм йорт кошларын урамда йөртү, йорт хайваннарын тоту);
- яшел үсентеләргә зыян китерү, шулай ук аларны тоту кагыйдәләрен бозу;
- урамнарда, мәйданнарда һәм башка жәмәгать урыннарында чүп-чардан арындыру;
- калдыкларны моның өчен билгеләнмәгән урыннарда чыгару;
- елгаларга һәм башка сулыкларга көнкүреш һәм башка житештерү калдыкларын агызырга, пычратырга;
- ишегаллары һәм янәшәсендәге территориядән чистартылган кар һәм бозны юллар һәм юлларның машиналар йөрү өлешенә чыгарырга яисә хәрәкәт итәргә;
- махсус транспорт һәм урып-жыю техникасыннан файдалану мөмкинлеген кыенлаштыра торган яки комачаулый торган киртәләргә, вәкаләтле органның Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ Баш идарәсенә Дәүләт янгын күзәтчеләге органның территорияль бүлекчәләре белән килештерелгән рәхсәтеннән башка, төзекләндерү объектларын, кече архитектура формаларын, яшел үсентеләргә жимерергә һәм бозарга, территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга, йорт яны территориясе артында комплектланган (төзек булмаган) транспорт чарасын сакларга.

Торак йортлар хужалары йорт янындагы территорияне (шул исәптән кардан) урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта) яки махсус оешма белән килешүләр буенча мәстәкыйль рәвештә жыештырырга тиеш.

2.1.16. Йорт тамгалары, тышкы мәгълүмат чаралары турындагы мәгълүмат Россия Федерациясе дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы закон

таләпләрен үтәп урнаштырылырга тиеш. Ике һәм аннан да күбрәк тел кулланылган очракта текстларның эчтәлегә һәм техник бизәлешә буенча охшаш булырга тиеш, дәрәс һәм ачык итеп эшләнгән.

2.1.17. Торак билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләндерү.

Ижтимагый киңлекләр, торак төзелешә, балалар бакчалары, мәктәпләр, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау, төрлө кушылмаларда торак төркемнәр, микрорайоннар, торак районнарны формалаштыра торган жәмәгать урыннары, төзекләндерү объектлары булып тора.

2.1.18. Торак билгеләнешендәге территорияләрдә жәмәгать киңлекләре жәяүлеләр коммуникацияләре системасы, торак төркемнәргә, микрорайоннарга, торак районнарга хезмәт күрсәтү участкалары һәм гомуми кулланылыштагы яшелләндерелгән территорияләр булдырыла.

2.1.19. Торак төзелешә участкалары:

2.1.19.1. Торак төзелешә участкаларын төзекләндерү йорт яны территориясеннән файдалануның күмәк яки индивидуаль характерын исәпкә алып башкарыла. Моннан тыш, аларны тарихи төзелешләр составында урнаштырганда, төзелешнең югары тыгызлыгы булган территорияләрдә, магистральләр буенда, реконструкцияләнгән торган территорияләрдә торак төзелешә участкаларын төзекләндерү үзенчәлекләре исәпкә алына.

2.1.19.2. Йорт яны территориясеннән күмәк файдалану булган торак төзелешә участогы территориясендә (күп фатирлы йорт) транспорт йөрешә (йөрү юллары), жәяүлеләр коммуникацияләре (төп, икенчә дәрәжә), мәйданчыклар (мәктәпкәчә яшьтәге балалар уеннары, өлкәннәр ялы өчен, чүп-чар жыючылар, кунак автостоянкалары урнаштыру), яшелләндерелгән территорияләр карала.

2.1.19.3. Магистраль урамнар буйлап торак участкаларны урнаштырганда урам ягынан аларны тоташ койма белән әйләндереп алу һәм мәйданчыклар (балалар, спорт) урнаштыру рөхсәт ителми.

2.1.19.4. Торак төзелешенәң үзгәртеп корыла торган территорияләрендә зур һәм зәгыйфь агачлар, сәламәт агачларны саклау һәм декоратив бизәү, планлы булмаган төзелешләргә (складларны, сарайларны, стихиялә барлыкка килгән гаражларны) бетерү, төзекләндерүнең мораль һәм физик яктан искергән элементларын алыштыру эшләре башкарыла.

2.1.20. Рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә төзекләндерүне нормалаштыру объектлары булып аеруча саклаулы табигать территорияләренәң бер өлешендә рекреация

объектлары тора: ял итү зоналары, парклар, бакчалар, бульварлар, скверлар.

2.1.21. Ял итү зонасы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслекле юллар, катнаш юллар (плитка, газонга баткан), яшелләндерү, эчә торган фонтанчиклар, эскәмияләр, чүп - чар өчен кечкенә контейнерлар, пляж жиһазлары (кояштан элмәчләр, киенү кабиналары), бәдрәф кабиналары.

2.1.22. Ял итү зонасын башка максатларда (этләрне урамда йөртү, уен шәһәрчәкләре, аттракционнар урнаштыру һ.б.) куллану рөхсәт ителми.

2.1.23. Парклар массакүләм ял итү, күнел ачу, актив һәм тынлы ял итү, өлкәннәр һәм балалар өчен аттракционнар урнаштыру өчен каралган.

2.1.24. Күп функцияле парк территориясендә аллеялар системасын, юллар һәм майданчыклар системасын, парк корылмалары (аттракционнар, беседкалар, павильоннар, бәдрәфләр һ.б.) күздә тотарга киңәш ителә.

2.1.25. Күп функцияле парк территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: төп юллар һәм майданчыкларның (спорт һәм балалар майданчыкларыннан тыш) каты өслек төрләре (плитка куәте), өслекләр бәйләнеше элементлары, яшелләндерү, декоратив-гамәли бизәлеш элементлары, су жайланмалары (сулыклар, фонтаннар), эскәмияләр, чүп-чар өчен кече контейнерлар, коймалар (парк, аттракционнар, аерым майданчыклар), майданчыклар жиһазлары, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, парк зонасы яки Парк турында мәгълүмат йөртүчеләр.

2.2. Эчтәлек йорт билгеләре һәм керү төркемнәре

2.2.1. Биналар, корылмалар йорт билгеләре белән жиһазландырылырга тиеш.

2.2.2. Биналар, корылмалар унификацияләнган (форма, күләме, төсле карар, шрифт язуы), подъезд һәм фатир номерлары күрсәтелгән торак йортлар белән жиһазландырылырга тиеш.

2.2.3. Аншлаглар Татарстан Республикасының ике дүләт телендә бер үк күләмдә шрифт белән башкарыла.

2.2.4. Аншлагларны урнаштыруга гомуми таләпләр булып тора:

1) урнашу урыннарын унификацияләү, бердәм урнаштыру кагыйдәләрен үтәү;

2) жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәте шартларын, биналарны кабул итү, архитектура, яктырту, яшел утыртмаларны исәпкә алып, яхшы күренеш.

2.2.5. Аншлагланы урнаштыру түбэндәге таләпләргә җавап бирергә тиеш:

- 1) җир өслегеннән биеклеге-2,5-3,5 м (заманча төзелеш районнарында-5 м га кадәр), бина почмагынан 1,0 м дан артык түгел;
- 2) чыгыш ясаучы архитектура детальләреннән буш булган фасад участогында урнаштыру;
- 3) фасадның архитектура әгъзаларына салкын тию вертикаль көзенә бәйләү;
- 4) күрше фасадларда билгеләр урнаштыруның бердәм вертикаль билгесе;
- 5) тышкы заслоняющие объектлар (агачлар, төзелешләр);
- 6) урам исемнәре булган күрсәткечләр биналарның ике ягынан да, тыкрыкта урнашкан биналар стеналарында билгеләнә;
- 7) урамнар киселешендә әлегә чатка чыга торган йортларда күрсәткечләр билгеләнә.

2.2.6. Номер билгеләре булырга тиеш урнаштырылган:

- 1) төп фасадта - фасадның уң ягынан простенкада;
- 2) берьяклы транспорт хәрәкәте булган урамнарда-фасад ягында, транспорт хәрәкәте юнәлеше буенча якыннанрак;
- 3) төп керү янында-уң яктан яки юл өстендә;
- 4) ишегалды фасадларында-квартал эчендә йөрү ягынан простенкада;
- 5) сәнәгать предприятиеләренә коймаларында һәм корпусларында-төп керүдән уң якта;

2.2.7. Подъезд һәм фатир номерларының күрсәткечләре ишек проемы өстендә (горизонталь табличка), яисә 2,0 - 2,5 метр биеклектәге ишек үтеменнән уң якта (вертикаль күрсәткеч) урнаштырыла.

2.2.8. Аншлаглар һәм номер билгеләре чисталыкта һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Аншлагларның һәм номер билгеләренә чисталыгы һәм төзеклеге өчен биналарны карап тоту өчен җаваплы затлар җаваплы.

2.2.9. Флагштокларны билгеләнгән тәртиптә расланган проект буенча йорт фасадына урнаштырырга кирәк.

2.2.10. Янгын гидрантлары, полигонометрик билгеләр, геодезик билгеләренә урнашу күрсәткечләрен суүткәргеч һәм канализация челтәрләре биналары, камералары, магистральләре һәм коелары беркетмәләренә урнаштырырга кирәк.

2.2.11. Югарыда күрсәтелгән билгеләренә сакланышы һәм төзеклеге өчен аларны билгеләгән оешмалар җаваплы.

2.2.12. Рәхсәт ителми:

1) чыгыш ясаучы элмә такталар, консольләр, шулай ук аны кабул итүне кыенлаштыра торган объектларны номерлары белән янәшә урнаштыру;

2) фасадның чыгыш ясаучы элементлары янында яки фасадның тирән участокларында, декор элементларында, карнизларда, капкаларда номер билгеләрен һәм күрсәткечләрне урнаштыру;

3) аншлагларны билгеләнгән урыннан ирекле күчерү.

2.2.13. Биналарның, корылмаларның керү төркемнәрен яктырту җиһазлары, элмә (козырек), өслекләрнең бәйләнеше элементлары (баскычлар һ.б.), инвалидлар һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәрен (пандуслар, перила һ. б.) урнаштыру өчен җайланмалар һәм җайланмалар белән җиһазландырырга кирәк.

2.2.14. Керү төркемнәрен проектлаганда, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә рөхсәт ителми:

1) фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәү һәм реклама белән ябу;

2) гомуми файдаланудагы территориядән чыга торган фасадлардагы җир дәрәжәсеннән 1,2 м югарырак урнашкан подвалга һәм цоколь катына керү юлларын урнаштыру;

3) җәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулаучы терәк элементлар (колонналар, стояклар һ. б.) урнаштыру;

4) бинаның барлык фасады комплекслы чишелешен исәпкә алып, проект документациясен эшләмичә ике һәм аннан күбрәк керү юлларын (гамәлдәгеләрен исәпкә алып) урнаштыру;

5) зонада урам-юл челтәренең тротуарлары зонасында керү төркеме элементлары (баскычлар, пандуслар, Болдыр, яшелләндерү) һәм яқындагы тротуарны 0,5 м га урнаштыру;

6) урнаштыру кызыл линия керү төркемнәре берсе җиңел конструкцияләр артык 1,5 м;

7) күпфатирлы йортта биналарның милекчеләренең ризалыгын алмыйча гына күпфатирлы йортта керү төркемен урнаштыру;

8) торақ урыны милекчәсе ризалыгыннан башка керү төркемен урнаштыру өчен балкон куллану.

2.3. Азнакай шәһәре территорияләрен җыештыруны оештыру

2.3.1. «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлегенә барлык территориясе һәм анда урнашкан барлык биналар (торақ йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелергә, карап тотылырга һәм жыештырылырга тиеш.

2.3.2. «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге гомуми кулланылыштагы территорияләренә, шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, жирле эһәмияттәге автомобиль юлларын, яр буйларын, скверларны, пляжларны һәм башка объектларны карап тотуны һәм чистартуны оештыра.

2.3.3. Физик, вазыйфаи һәм юридик затларга, аларның оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә, үзләре яшәгән һәм эшчәнлек урыннарында, милек хокукында булган жир кишәрлегендә, башка мәжбүри хокукта (алга таба - жир кишәрлекләренә ия булучылар), шулай ук гамәлдәге законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналар, корылмалар территориясен үз вакытында чүп-чардан (чүп үләнәнән) жыештырырга, йорт түбәләрен кардан һәм боз сөңгеләренән арындырырга, чәчәкләр, клумбалар утыртуны оештырырга кирәк.

2.3.4. Бина, корылма милек хокукында яисә башка әйбер яисә мәжбүри хокукта булган очракта, жыештырылырга тиешле территория милек хокукында яисә күчемсез милек объектына башка хокукта пропорциональ өләш билгеләнә.

2.3.5. Жир участогы территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне карап тоту һәм жыештыру чикләре яктар килешүе белән билгеләнергә мөмкин. Килешү булмаганда, жыештырылырга тиешле территория барлык милекчеләр яки биналарның, корылмаларның башка хужалары арасында тигез өләшләрдә билгеләнә. Физик яки юридик зат карамагында булган жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, биләмәдәге жир кишәрлегенә фактта барлыкка килгән чиге буенча, шулай ук якин-тирә территория жыештырылырга тиеш.

2.3.6. Азнакай шәһәре территориясенә тиешле санитар торышын тәэмин итү, әйләнә-тирә мохитне пычратудан саклау һәм яклау чараларын тормышка ашыру максатларында, аларны чистарту һәм санитар тоту өчен шәһәр жирлеге жирле үзидарә органы белән янәшәдәге яки беркетелгән территория сыйфатында хужалык итүче субъектларга килешү нигезендә беркетелә.

2.3.7. Жаваплы затлар тирә-юнь территорияләрен жыештыралар һәм карап тоту буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыралар:

1) жир участогы, биналар, корылмалар, коймалар, төзелеш мәйданчыгы, сәүдә объектлары һәм башка объектларның бөтен территориясе озынлыкка;

2) киңлектә - магистраль тротуарга кадәр, тротуар булмаганда - урамның юл йөрү полосасына кадәр.

2.3.8. Жаваплы затлар тротуарларны жыештыралар һәм чистарталар:

1) газон киңлегә 3 метрдан да артмаган һәм торак һәм административ биналарның подъездларыннан турыдан - туры чыгулары булмаган урамнар һәм юллар буенда урнашкан яисә машиналар йөрү өлешеннән Аерылган урамнар буенда урнашкан, юл йөрү өлешен жыештыруга һәм карап тотуга жаваплы затларга йөкләнә;

2) инженерлык корылмаларына һәм баскычларга якин торучы - әлеге территорияләренә жыештыру өчен беркетелгән жаваплы затларга йөкләнә;

3) йөрү өлешеннән һәм газон белән йөрүдән аерылган һәм подъездлардан, ишегалды территорияләреннән, ишегалды һәм башка юллардан турыдан - туры чыгулары булган, шулай ук йорт йортлар территориясендә урнашкан жәяүлеләр сукмакларыннан аерып алынган һәм әлеге йортлар карамагында булган затларга йөкләнә.

2.3.9. Жир кишәрлекләрен жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту буенча эшләр башкару буенча бурычлар оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, оешмаларга, шулай ук торак йорт хужаларының киләсе тәртиптә йөкләнә:

1) күп катлы торак төзелеше - торак милекчеләре ширкәтләренә, торак кооперативларына яисә торак урыннары милекчеләре исемнән торак фонды белән идарә итүне гамәлгә ашыручы башка махсулаштырылган кулланучылар кооперативларына һәм идарәче оешмаларга йөкләнә. Күпфатирлы торак йортның ишегалды территориясендә торак фонды белән идарә итүче берничә идарәче (хезмәт күрсәтүче) оешма булса, аларны карап тоту һәм жыештыру эшләрен оештыру һәр идарәче (хезмәт күрсәтүче) оешманың торак йортларның торак мәйданына пропорциональ рәвештә яклар килешүе белән билгеләнә. Идарәче оешмалар күп фатирлы йортларның йорт яны территориясен, шулай ук күп фатирлы йорт территориясе алдында төп фасад ягыннан тротуарга кадәр, тротуар булмаган очракта урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр жыештыруны тәмин итәләр;

2) социаль өлкә учреждениеләре (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә. Гомумшәһәр өмәсе үткәргәндә һәм шәхси инициатива белән учреждение территориясе алдында төп фасад ягыннан урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта), башка яклардан 30 м радиуста жыештыру эшләре башкарырга хокуклы;

3) сәнәгать предприятиеләре һәм барлык милек рәвешләрендәге оешмалар - аларга

килү юллары, тротуарлар, алар янәшәсендәге коймалар, санитар-яклау зоналары. Предприятиеләрнең санитар-яклау зоналары гамәлдәге санитар кагыйдәләр һәм нормалар таләпләренә туры китереп билгеләнә;

4) гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә төзелеш оешмалары-төзелеш мәйданчыклары территорияләре;

5) бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә торак йортларның хужалары (яисә җир участогы билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, җир кишәрлегенең фактта килеп туган чиге буенча) тиеш:

- якындагы территорияне мөстәкыйль рәвештә җыештырырга һәм тышкы чикләрдән 5 метр һәм җир участогының озынлыгына 5 метр үлән чабарга;

- тирә-юнь территориясен җыештырырга һәм үлән чабарга, бинаның тышкы чигеннән 10 метр ераклыкта һәм урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр(объект урнашкан очракта, юл буенда) 10 метр арада үлән чабарга);

- участок чикләреннән 10 метр ераклыкта (радиуста) тирә-юнь территорияне җыештырырга һәм чабарга.

6) автомобиль юлына бүлеп бирелгән полоса чикләрендә һәм башка җир кишәрлекләрендә урнашкан сыек һәм газ барлыкка китерүче ягулыклы автозаправка станцияләре, автомою постлары, транспорт чараларына техник хезмәт күрсәтү станцияләре (автосервис, шиномонтаж һ.б.), алар янәшәсендәге территорияне 10 метр радиуста һәм автомобиль юлының машиналар йөрү өлешенә кадәр һәм аларга керү юлларында үзләре чистартырга тиеш.

7) гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача коммерцияле булмаган берләшмәләре бирелгән җир участогы территориясендә үзләре кишәрлек чикләреннән 5 метр радиуста янәшәдәге территорияне җыештырырга һәм чабарга тиеш.

8) җирләү урыннары - җирләү өчен бирелгән җир участогы чигендә.

9) автовокзалларда, базарларда, паркларда, ял итү зоналарында, мәгариф, сәламәтлек саклау учреждениеләрендә һәм гражданнар күпләп була торган башка урыннарда, урамнарда, торак йорт подъездларында, шәһәр пассажир транспорты тукталышларында, сүдә объектларына керү юлында урналар куелырга тиеш. Урналар объектларның милекчеләре һәм арендаторлары тарафыннан билгеләнә. Чүп савытлары түбәндәге тәртиптә билгеләнә: бер-берсеннән 40 метрдан да ким булмаган арада – жанлы урамнарда, базарларда, вокзалларда һәм гражданнар күпләп була торган башка урыннарда; 100 метрга кадәр арада – башка урамнарда, ишегалларында, паркларда һәм башка территорияләрдә,

шәһәр пассажир транспорты тукталышларында, кимендә икесе-шәһәр пассажир транспорты тукталышларында. Чүплекләрне чистарту, аларны тутыру буенча, милекчеләр һәм арендаторлар үз көчләре белән яки жыештыру эшләрен башкаручы оешма белән килешү нигезендә башкарыла.

2.3.10. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту һәм жыештыру муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге төр эшләргә конкурста җиңгән махсус оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3.11. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карап тоту:

1) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә-жир кишәрлегенә милекчеләре яисә башка хокук ияләре;

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә-вәкаләтле орган йә махсуслаштырылган оешма, ул муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлеге эшләргә башкаруга конкурс отты;

3) чикләнгән файдаланудагы (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнештәге (санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә-әлеге объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә-күпфатирлы йортларда торак биналарның милекчеләре яки идарәче оешмалар, шул исәптән фактта төзекләндерү элементлары (балалар һәм башка мәйданчыклар, рекреацион әһәмияттәге зоналар, транспорт чараларын саклау урыннары һәм стоянкалар) булган ишегалды территориясен дә кертеп);

5) жир өсте коммуникацияләренә, шул исәптән электр челтәрләренә, яктырту челтәрләренә, радионияләрнең саклау зоналарында-күрсәтелгән коммуникацияләренә хужалары;

6) жир асты коммуникацияләренә сак зоналарында (урнаштыру рөхсәт ителгән очракта) - әлеге коммуникацияләренә хужалары.

2.3.12. Кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын жыештыру һәм чистарту, урам һәм юллардан грунт һәм өслек суларын бүлеп бирү өчен билгеләнгән, яңгыр канализациясе коллекторларын һәм яңгыр кабул итү коеларын чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

2.3.13. Диспетчерлык пунктлары территорияләрен, шәһәр жәмәгать транспортының борылу мәйданчыкларын карап тоту һәм жыештыру пассажирлар транспортын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

2.3.14. Жәмәгать транспортын көтү павильоннарын карап тоту һәм жыештыру махсус

оешмалар тарафыннан тээмин ителә.

2.3.15. Жәмәгать бәдрәфләрән урнаштыру һәм карап тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитар кагыйдәләр һәм нормалар нигезендә билгеләнә. Бәдрәфләрнең санитар һәм техник торышы өчен аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки алар хезмәт күрсәтә торган махсус оешмалар жаваплы.

2.3.16. Төзекләндерү, жыештыру һәм карап тоту буенча эшләрне башкаруның вакыты эшләрнең заказчысы тарафыннан объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тээмин итүне исәпкә алып билгеләнә.

2.3.17. Вәкаләтле органнар шәһәр территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне карап тоту һәм жыештыру буенча эшләрнең үтәлешен, билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында тикшереп торалар.

2.3.18. Урамнарны, мәйданнарны, тротуарларны, шәһәр яны газоннарын, ишегалларын, скверларны, алар янәшәсендәге территорияләрне, базарны, буш жир кишәрлекләрен сәнәгать предприятиеләре, оешмалар, учреждениеләр, йорт хужалары, арендаторлар һәм төзүчеләр тарафыннан чистарталар.

2.3.19. Предприятие, учреждение һәм оешмалар, шулай ук торак йортларның шәхси хужалары тирә - юньне озынлыкка, аларның участогы чикләре чикләрендә, киңлеге - урам уртасына, мәйданга, тыкрыкка, юлга кадәр, ә бер яклы төзелеш барышында - Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты (алга таба - Азнакай шәһәре Башкарма комитеты) билгели торган чикләрдә пычратырга тиеш түгел.

2.3.20. Жир кишәрлеген арендау, жир кишәрлегеннән түләүсез файдалану, гомерлек мирас биләмәсе шартнамәләре, башка шартнамәләр белән башкача билгеләнмәгән очракта, тирә-юнь территорияләре чикләре билгеләнә:

- ике яклы төзелеш булган урамнарда-биләп торган участокның озынлыгы буенча, киңлеге буенча-магистраль тротуарга кадәр, тротуар булмаганда-урамның бордюрный полосасына кадәр;

- бер яклы төзелеш эшләре алып барыла торган урамнарның озынлыгы буенча, ә киңлеге буенча-урамның бөтен киңлегенә, шул исәптән капма-каршы тротуар һәм тротуар артында 10 метр;

- юлларда, сәнәгать оешмаларына, шулай ук торак микрорайоннарда, карьерларга, гаражларга, складларга һәм жир кишәрлекләренә - юлның бөтен озынлыгы, 10 метрлы яшел зонаны да кертеп, 10 метрлы яшел зонага кадәр;

- төзелеш мәйданнарында-бөтен периметр буенча төзелеш коймаларыннан 15 метрдан

да ким булмаган территория;

- капитал булмаган сәүдә, жәмәгать туклануы һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары өчен-кимендә 10 метр радиуста;

- шәхси торак төзелеше йортлары буенча, йортның сул як ягының бөтен киңлеге буенча, машиналар йөрү өлешенә кадәр, әмма 5 метрдан да артык түгел.

2.3.21. Объектларны карап тоту һәм санитар тәртипне үтәү өчен җаваплы итеп расларга:

а) күп фатирлы йортлар, алар янәшәсендәге тротуарлар һәм газоннар участогында-Азнакай шәһәренең идарәче компанияләре;

б) предприятие, учреждение, оешма - предприятие, учреждение, оешма, уку йортлары житәкчеләре участокларында;

в) гражданның шәхси милек хокукында булган йортлар территорияләрендә-йорт хужаларында;

г) Азнакай шәһәренең яшел зонасы территориясендә беркетелгән учреждениеләр житәкчеләре, урамнарда, майданнарда, скверларда, газоннарда һәм башка яшел зоналарда;

д) төзелеш өчен бүлеп бирелгән территорияләрдә-предприятие, оешма житәкчеләре, әлеге жир кишәрлекләре бирелгән гражданны;

(ж) павильоннар, киосклар, лареклар янындагы территорияләрдә 5 метрдан да ким булмаган арада, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре житәкчеләре өчен;

з) автобус тукталышларында-автомобиль тукталышларын карап тоту өчен җаваплы махсулаштырылган оешмалар;

и) калдыкларны бетерү, майданчыкларны, чүп - чар жыючыларны һәм алар янәшәсендәге участокларны-торак милекчеләре ширкәтләре, Азнакай шәһәре идарәче компанияләре өчен җаваплылык;

к) чүп-чар өчен чүплекләргә карап тоту өчен җыештыручы оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр җаваплы;

л) Азнакай шәһәре территориясенең санитар торышын Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе (алга таба - Азнакай шәһәре Башкарма комитеты житәкчесе) контрольдә тоту.

2.3.22. Газ, су үткәргеч һәм жылылык челтәрләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен бүлеп бирелгән территорияләргә җыештыруны һәм чистартуны әлеге челтәрләрдән файдаланучы оешмалар көче һәм чаралары белән, норматив кагыйдәләр нигезендә, 2

метрдан да ким булмаган радиуста электр тапшыру линияләрен башкарырга.

2.3.23. Жирле үзидарә органнары гражданны Азнакай шәһәре территориясен жыештыру, төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрен тиешле дәрәжәдә башкару өчен ирекле рәвештә жәлеп итә алалар.

Азнакай шәһәре Башкарма комитеты карары нигезендә муниципаль берәмлек территориясен жыештыру, төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрен башкаруга гражданны жәлеп итү башкарыла.

2.4. Гомуми кагыйдәләр урып-жыю һәм тоту

Азнакай шәһәре территориясе

2.4.1. Чистарту объектлары булып йорт яны территориясе, урам юллары, мәдәни-көнкүреш объектлары, предприятие, учреждение һәм оешмалар территорияләре, майданнар, гомуми файдалану урыннары, ял итү урыннары тора.

2.4.2. Автовокзалларда, базарларда, паркларда, ял итү зоналарында, мәгариф, сәламәтлек саклау учреждениеләрендә һәм гражданны күпләп була торган башка урыннарда, урамнарда, торақ йорт подъездларында, шәһәр пассажир транспорты тукталышларында, сәүдә объектларына керү юлында урналар куелырга тиеш. Урналар объектларның милекчеләре һәм арендаторлары тарафыннан билгеләнә.

Урналар түбәндәге тәртиптә билгеләнә: бер - берсеннән 40 м арада - жанлы урамнарда, базарларда, вокзалларда һәм гражданны күпләп була торган башка урыннарда; 100 м ераклыкта - башка урамнарда, ишегалларында, паркларда һәм башка территорияләрдә, шәһәр пассажир транспорты тукталышларында, кимендә икесе-шәһәр пассажир транспорты тукталышларында. Чүплекләренә чистарту, аларны тутыру буенча, милекчеләр һәм арендаторлар үз көчләре белән яки жыештыру эшләрен башкаручы оешма белән килешү нигезендә башкарыла. Шәһәр пассажир транспорты тукталышларында урнашкан чүплекләр тукталышларны жыештыручы оешмалар, ә сәүдә объектлары янында урнашкан чүплекләр сәүдә оешмалары тарафыннан чистартыла һәм юыла. Чүп савытларын елга бер тапкыр (апрель - май), шулай ук кирәк булганда буяу эшләре алып барыла.

2.5. Кышкы жыештыру

2.5.1. 1 ноябрьдән 15 апрельгә кадәр кышкы жыештыру эшләре бара, ул кар һәм боз өю, юл катламнарын, тротуарларны һәм ишегалларын бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртүне күздә тотта. Бу эшләр жәмәгать транспорты һәм жәяүлеләрнең хәрәкәтен

тәэмин итү өчен башкарылырга тиеш.

2.5.2. Түбәләрне кардан чистарту һәм карнизларда, түбәләрдә һәм су агып чыга торган трубаларда нарасыйларны юк итү, жәяүлеләр белән бәхетсезлек очраklarыннан, һава челтәрләренә, яктырткычларга һәм яшел үсентеләргә зыян китермәс өчен, саклык чараларын үтәү йөзеннән, биналарның һәм корылмаларның хужалары һәм арендаторлары көче белән системалы рәвештә башкарылырга тиеш.

2.5.3. Урамнарны механикалаштырылган рәвештә сүтү әлеге максатлар өчен рөхсәт ителгән материаллар белән планлы рәвештә башкарыла.

2.5.4. Тротуарлар тоз белән сибү тыела.

2.5.5. Бозлавык вакытында территория хужаларына тротуарларны, жәяүлеләр юлларын ком сибәргә, аларны хәрәкәт өчен куркынычсыз хәлдә тотарга кирәк.

2.5.6. Паркларда, урман паркларында, бакчаларда, скверларда, бульварларда һәм башка яшел зоналарда, квартал эчендәге юлларда, ишегалды территорияләрендә һәм торак йортларның түбәләрендә юлларны чистартканда, биналарда транспортның ирекле йөрүенә һәм жәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламаган химик реагентлар булмаган вакытлыча кар өю рөхсәт ителә.

2.5.7. Карны махсус әзерләнгән майданчыкларга алып чыгарырга тиеш. Карны вакытлыча жыю урыннарын оештыру өчен жир участоклары, тиешле санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары һәм башка вәкаләтле органнар белән килештереп, Азнакай шәһәре Башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе белән билгеләнә.

Карны вакытлыча тоту өчен контрольсез урыннарын урнаштыру тыела.

Кар эрегәннән соң вакытлыча кар өю урыннарын чүп-чардан чистартылырга һәм төзекләндереләргә тиеш.

2.5.8. Кышкы чорда юлларны жыештыру жәяүлеләрнең һәм транспорт чараларының нормаль хәрәкәтен тәэмин итәргә тиеш.

2.5.9. Шәһәр юлларын кышкы чорда кардан һәм боздан чистарту, шәһәр транспортының тукталышларыннан һәм тукталыш платформаларыннан чистарту, себерү, карны юып китү һәм кар чыгару үз эченә ала.

2.5.10. Юлларны, тротуарларны, парковкаларны (парковкаларны), тукталышларны һәм шәһәр транспортының тукталыш платформаларын кардан чистарту даими рәвештә алып барылырга тиеш.

2.5.11. Шәһәр юлларының машиналар йөрү өлешен механикалаштырылган ысул белән (урып-жыю техникасы комплекслары) жыештырганда һәм Кар түшәмнәре барлыкка

килгәндә, жәяүлеләр кичүе урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре), тукталышлар һәм шәһәр транспортының тукталыш платформалары, юллар каршында хәрәкәт итәргә кирәк.

2.5.12. Кар яву вакытында юлларның машиналар йөрү өлешенән беренче чиратта шәһәр әһәмиятендәге магистраль урамнардан кар чистартыла.

2.5.13. Юлларны жыештырганда тышкы яктырту баганаларын, терәк щиткаларын, идарә шкафларын һәм башка корылмаларны, агачларны, куакларны, шулай ук машиналар йөрү өлеше буйлап карны механикалаштырып жыештырганда яшел үсентеләрнең сакланышын тәэмин итәргә кирәк.

2.6. Жәйге жыештыру

2.6.1. 16 апрельдән 31 октябргә кадәр жәйге жыештыру эшләре бара, ул юл катламнарын һәм тротуарларны себерүне, жәмәгать транспорты тукталышларын чистартуны, чүп-чар һәм грунт ташуны күздә тотта.

2.6.2. Урамнарның машиналар йөри торган өлеше, тукталыш мәйданчыклары, ишегаллары урнашкан предприятиеләр һәм оешмалар атнага бер тапкырдан да ким булмаган юу һәм жыештыру эшләрен башкара.

2.6.3. Явым-төшем вакытында урамнарны механикалаштырып жыештыру һәм дымсыз юу тыела.

2.6.4. Юл катламнарын, төп һәм резерв полосаларны, урамнарны һәм юлларны юдырту көндөзгә вакытта (8.00 дән 21.00 гә кадәр) юл катламнарын, ә транспортның интенсив хәрәкәте булган урамнарны төнлә дымландыру белән башкарыла.

2.6.5. Мәйданнарның, урамнарның һәм юлларның юл катламнарын юу технологик рекомендацияләр нигезендә төнге (23.00 дән 7.00 гә кадәр) яки көндөзгә вакытта башкарыла.

2.6.6. Машиналар йөрү өлешен юганда смета һәм чүп-чар агымнарын тротуарларга, газоннарга, утырту мәйданчыкларына, шәһәр пассажир транспорты тукталышларының павильоннарына, якин урнашкан биналарның фасадларына, сәүдә объектларына һ. б. чүп-чар ташлау рөхсәт ителми.

2.6.7. Машиналар йөрү өлеше тулысынча чистартылырга тиеш нче теләсә кайсы төр пычрату һәм юдырту. Жәйгә салу линияләре белән билгеләнгән төп, резерв полосалар ком һәм төрле вак-төяк чүп-чардан даими чистартылырга тиеш. Махсус машиналарның эш цикллари арасында барлыкка килгән пычрату күләме рөхсәт ителгән.

2.6.8. Пассажир транспорты тукталышларының утырту майданчыклары һәм аларда урнашкан тротуарлар грунт-ком наносларыннан, төрле чүп-чардан һәм юылудан тулысынча чистартылырга тиеш. Ком һәм вак чүп-чар белән зур булмаган пычрану рөхсәт ителә, алар жыештыру циклары арасында барлыкка килергә мөмкин.

2.6.9. Юл кырыйлары зур габаритлы һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш.

2.6.10. Шоссей юлларының аркылы профиле булган юлларга бүлеп бирелгән полосада үлән катламы биекlege 10-15 см. дан артмаска тиеш. Төрле чүп-чар белән полосаны чүпләргә рөхсәт ителми.

2.6.11. Беркетелгән территорияләргә жыештыру өчен җаваплы оешмалар яфраклардан коелган яфракларны урамнар һәм магистральләр, ишегалды территорияләргә буйлап газоннарда, чүп-чардан арындыралар. Яфракларны агачларның һәм куакларның бер өлешенә кушу тыела, моннан тыш, жылылык сөючән үсемлекләр жылыну очрактарыннан тыш.

2.6.12. Тротуарларны чистартуның вакыты Азнакай шәһәре Башкарма комитеты тарафыннан тротуарлар буенча җәяүлеләргә хәрәкәт интенсивлыгына карап билгеләнә.

2.7. Санитар көн оештыру һәм үткәрү

2.7.1. Бөтен җирдә жыештыру эшләрен үткәрү өчен, Азнакай шәһәре Башкарма комитеты карары нигезендә, бердәм санитар көн билгеләнә.

2.8. Төзелеш, урнаштыру һәм кече

архитектура формалары яктырту, элмә такталар, яктылык реклама, реклама конструкцияләре

2.8.1. Кече архитектура формалары һәм тышкы төзекләндерү элементлары - киосклар, павильоннар, палаткалар, сезонлы базарлар, коймалар, газон коймалары, автобуслар тукталышларында павильоннар, стендлар, газеталар, афишалар һәм белдерүүләр, урам утлары фонарьлары, терәкләр һәм баганалар урнаштыру Азнакай шәһәре Башкарма комитеты җитәкчесе белән килештереп рөхсәт ителә.

2.8.2. Сәүдә киоскларын, павильоннарны, гаражларны һәм башка хужалык-көнкүреш объектларын үз белдегә белән урнаштыру, шулай ук аларны сүтү яки күчерү таләпләрен үтәмәү тыела.

2.8.3. Биналар, корылмалар, павильоннар, киосклар, палаткалар, төрле корылмалар,

козыреклар, навеслар, проектта каралмаган ставкалар янына төзү тыела.

2.8.4. Кибетләр, киосклар, палаткалар, ваклап сату павильоннары янында Тара һәм товар запасларын туплау, шулай ук алар янәшәсендәге территорияләрне саклау өчен куллану тыела.

2.8.5. Билгеләнмәгән урыннарда сәүдә итү тыела.

2.8.6. Гражданның яшелчә, жиләк-жимеш, терлекчелек продуктлары, балык (яңа, казылма, салон), орлык һәм сәнәгать, урамнарда, мәйданнарда һәм башка урыннарда хужалык товарлары сату тыела.

Сезонлы сәүдә тәмамланганнан соң, урамнарда, скверларда күчмә арбалар, лотоклар, сәүдәдән соң чистартылмаган башка сәүдә җиһазларын һәм территорияләрне калдыру тыела.

2.8.7. Урам сәүдәсе, шул исәптән сезонлы сәүдә итү Азнакай шәһәре Башкарма комитеты бүлеп биргән урыннарда рөхсәт ителә.

2.8.8. Сезонлы сәүдә тәмамланганнан соң урамнарда, скверларда һәм башка урыннарда күчмә арбалар, лотоклар, сәүдәдән соң чистартылмаган башка сәүдә җиһазларын һәм территорияләрне калдыру тыела.

2.8.9. Урам һәм квартал эчендәге утларны төзек булмаган хәлдә тоту тыела.

2.8.10. Бу максат өчен билгеләнмәгән урыннарда, биналар стеналарында, баганаларда һәм башка предметларда реклама, афишалар, плакатлар, игъланнар, листовкалар урнаштыру тыела.

2.8.11. Реклама конструкцияләре һәм тышкы мәгълүмат чаралары билгеләнгән урыннарда урнашырга һәм тиешле хәлдә булырга тиеш. Аларны карап тоту бурычы хужасы булган юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә йөкләнә.

2.8.12. Азнакай шәһәре территориясендә тыела:

- вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән тиешле рөхсәт алмыйча гына реклама конструкцияләрен урнаштырырга; вәкаләтле орган белән килешмичә генә тышкы мәгълүмат чараларын урнаштырырга; газоннарда автотранспорт керү белән реклама конструкцияләрендә сурәتلәрне (плакатларны) алмаштырырга; реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын тиешенчә тотмаска (буямау, тутыку, плакатлар һ.б.); реклама конструкцияләрен килештерелгән дизайн-проекттан тайпылып, урнаштырырга; газонда демонтажланган реклама конструкцияләренә бетон нигезләрен калдырырга.

2.8.13. Реклама конструкцияләреннән 5 м радиуста аерым торучы реклама конструкцияләренә якин территорияләрне җыештыру эшләрен оештыру һәм җитештерү

өчен жаваплылык реклама таратучылар һәм реклама таратучылар акчалары хисабына килешү буенча җыештыручы оешмаларга йөкләнә.

2.8.14. Азнакай шәһәре территориясендә, биналар, корылмалар, аерым торган Терәкләрдә (яктырту, элементә челтәре һ.б.), агачларда һәм әлеге максат өчен билгеләнгән конструкцияләрдән тыш, язу, мәгълүмати һәм басма продукция (листовкалар, белдерүләр, афишалар һәм башка продукция) ябыштыру һәм элү тыела.

2.8.15. Үз белдегең белән җитештерелгән язуларны, шулай ук үз белдегең белән урнаштырылган мәгълүмат һәм басма продукцияне бетерү эшләрен оештыру, ведомствога карамастан, барлык объектлардан да, күрсәтелгән продукцияне урнаштырган язуларны үтәгән затларга йөкләнә.

2.8.16. Азнакай шәһәре территориясендә, вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән тиешле рөхсәт алынмыйча, реклама конструкцияләрен урнаштыру; вәкаләтле орган (Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының архитектура һәм инфраструктура үсеше бүлеге) белән килешмичә генә тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру; газоннарда һәм яшелләндерелгән территорияләргә керү белән реклама конструкцияләрендә сурәтләренә (плакатлар) алмаштыру; тротуарларны һәм жәяүлеләр юлларын урнаштыру; килешенгән дизайн-проекттан тайпылып, реклама конструкцияләрен урнаштыру; газонда демонтажланган реклама конструкцияләренең бетон нигезләрен калдыру тыела.

2.8.17. Реклама, афишалар, плакатлар, игъланнар, листовкалар һәм башка мәгълүмати - басма продукция урнаштыру, билгеләнмәгән урыннарда (биналар, баганалар, агач кәүсәләре, ККК, КТП, ЗТП, ГРП, СТРП, ШРМ) һәм бу максатлар өчен билгеләнмәгән башка конструкцияләрдә язу тыела.

2.9. Яшелләндерү һәм карап тотуга карата таләпләр

яшеллек

2.9.1. Барлык яшел үсентеләр дә кагылгысыз Яшел фондны тәшкил итә.

2.9.2. Яшел утыртмаларның, сулыкларның һ.б. сакланышын тәэмин итү өчен аларны пычрату рөхсәт ителми. Төзелеш эшләре вакытында яшел үсентеләр зонасында төзелешне оештыру проекты таләпләре үтәлгә тиеш.

2.9.3. Бакчаларда, скверларда, урам буенда һ.б. агачларны даими рәвештә санитар һәм формалаштырып кисәргә кирәк. Территория хужалары даими рәвештә үлән чаптырырга, чүп үләннәрен вакытында бетерергә, үз милкендә булган Наратлык балтырдагын юк итү буенча чаралар күрергә тиешләр.

2.9.4. Газоннарның, яшел зоналарның транспорт чараларын кую һәм кую юлы белән бөтенлеген бозу рөхсәт ителми.

2.9.5. Биналардан, корылмалардан, шулай ук инженерлык төзекләндерү объектларыннан агач һәм куакларга кадәр булган ераклыкны СП 42.13330.2016 карары нигезендә кабул итәргә кирәк. Кагыйдәләр жыелмасы. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНИП 2.07.01-89 " актуальләштерелгән редакциясе, Россия Төзелеш Министрлыгының 30.12.2016 ел, № 1034/боерыгы белән расланган.

2.9.6. Мәдәни утыртмаларны, шул исәптән коры-сары һәм авыруларны күчереп утырту яисә кисү Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Азнакай шәһәр Советының 2009 елның 1 декабрена 146-39 номерлы карары белән расланган Азнакай шәһәре территориясендә яшел үсентеләрне булдыру, карап тоту һәм саклау кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.9.7. Йорт биләмәләре территориясендә яшел үсентеләрнең сакланышын һәм аларны тиешенчә карауны торак-эксплуатация оешмалары яки килешү шартларында махсус оешмалар тәмин итәргә тиеш.

2.9.8. Азнакай шәһәре территориясендә ике төрле яшелләндерү кулланылырга мөмкин: стационар - үсемлекләргә грунтка утырту һәм мобиль - үсемлекләргә махсус күчмә савытларга утырту (контейнерлар, вазоннар һ.б.). Стационар һәм мобиль яшелләндерү архитектура-ландшафтлы объектлар (газон, бакчалар, чәчәкләр, куаклар һәм агачлар белән майданчыклар һ.б.) булдыру өчен кулланыла.

2.9.9. Яшелләндерүне проектлаганда агачлар һәм куаклар утыртуның инженерлык челтәрләренә, биналар һәм корылмаларга кадәр минималь аралыгы, агачлар утырту өчен чокыр һәм траншеялар күләме исәпкә алына. Шәһәрнең төрле территорияләрендәге үсентеләр санын, төрле функциональ билгеләнештәге участокларда яшелләндерелә торган территорияләрнең якинча процентын, утырту материалын сортларга аеру параметрларын һәм таләпләрен үтәргә кирәк.

2.9.10. Жылылык трассалары гамәлдә булган зоналарда агачлар утыртканда жылылык трассасының көзеннән ике якка да туфрак жылыну факторын исәпкә алырга кирәк: интенсив жылыту - 2 м, уртача - 2 - 6 м, көчсез - 6 - 10 м. Жылылык трассалары янында юкә, клен, сирень, майлылык-2 метрдан да якынак, тирәк, боярышник, кизильник, карагач, каен - 3-4 метрдан да якынак.

2.9.11. Начар техноген һәм климатик факторлар йогынтысында шәһәрнең төрле территорияләренә саклагыч үсентеләр формалаша; берничә фактор нәтижәсендә

интенсивлык буенча алып баручы һәм (яки) функциональ билгеләнеше өчен иң мөһим территорияне сайлап алына.

2.9.12. Жилдән саклау өчен, женеснең 60-70% вертикаль сомкнутлыгы булган Ажур конструкциясенен яшел утыртмалары кулланыла.

2.9.13. Шау-шу куптарган Агачлар бер рядлы яки күп катлы гади утыртмалар рәвешендә 7 метрдан да ким булмаган проектлана, ул зурлар агачының кәүсәләре арасында 8-10 м (киң кронлы), 5-6 м (урта кронлы), 3-4 м (тар кронлы), жир асты киңлеген куак рәтләре белән тутырырга кирәк.

2.9.14. Һаваның пычрану дәрәжәсе югары булган шартларда күп катлы агач-куак утыртмалары формалаша: жилләтү - ябык типтагы (крон кушылу) Яхшы режимда, жилләтү начар булганда - ачык, фильтрлау тибындагы (кроннарны кушу).

2.10. Каты коммуналь калдыкларны, зур габаритлы калдыкларны жыю һәм чыгару төзелеш чүп-чарын жыю

2.10.1. Гражданнар (шәхси торак йортларның милекчеләре яки яллаучылар), шәһәр территориясендә үз эшчәнлекләрен гамәлгә ашыручы юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр, законнарда билгеләнгән тәртиптә билгеләнгән подрядчы оешмалар белән төзелгән килешүләр нигезендә, калдыклар чыгару, утильләштерү һәм зарарсызландыру белән шөгыйльләнүче юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр, расланган санитар нормалар һәм кагыйдәләр, жыелу нормалары нигезендә, каты коммуналь калдыкларны, зур габаритлы һәм төзелеш калдыкларын чыгаруны оештыралар.

2.10.2. Шәһәр территориясен жыештыруны оештыруның барлык төрләре, калдыкларны жыю, бетерү, зарарсызландыру һәм эшкәртү методларын эшләү, махсус урып-жыю машиналарының, механизмнарның, жиһазларның, инвентарьның ихтыяж күләмен билгеләү буенча чараларны гамәлгә ашыру вәкаләтле органга йөкләнә.

2.10.3. Каты көнкүреш калдыкларын чыгару:

- температура 5 °С га кадәр булганда - ике көнгә бер тапкырдан да ким түгел;
- температура 5 °С дан югарырак булганда-көн саен.

Чүп жыю һәм чыгару процессы, технологияләр белән каралган очраклардан тыш, 14.00 сәгатькә кадәр төгәлләнергә тиеш.

Каты коммуналь калдыкларны чыгару буенча махсус транспортка хезмәт күрсәтүнен аерым характерына бәйле рәвештә, шәхси торак төзелеше территорияләреннән тыш, Азнакай шәһәренең шәхси торак төзелеше территорияләрендә каты коммуналь

калдыктарны чыгару вакыты махсус оешма һәм шәхси йорт хужалары арасында килешү нигезендә башкарыла.

2.10.4. ККК, зур габаритлы һәм төзелеш чүп-чарын подрядчы оешма «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге белән килештерелгән графикта күрсәтелгән шартнамә нигезендә алып бара.

2.10.5. Житештерү һәм куллану калдыктарын ташу:

транспорт чаралары белән махсус жиһазландырылган яисә жайлаштырылган (кузовны ябучы) транспорт чаралары белән тәэмин ителгән, авария хәлләрен булдыруны, әйләнә-тирә мохиткә һәм кешеләрнең сәламәтлегенә зыян китерүне кисәтүче, аларны югалтуны булдырмый торган ысуллар белән.

2.10.6. Контейнерлардан чүп ташыган яки бункерны төягән вакытта чүп-чарны жыештыруны оешма хезмәткәрләре башкара.

2.10.7. Шәһәр территорияләрендә житештерү һәм куллану калдыктарын жыю өчен контейнер майданчыктары һәм контейнерлар санитар нормалар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп урнаштырылырга тиеш.

2.10.8. Контейнер майданчыктары ия булырга тиеш асфальтированные яки бетон өслеге, койма белән өч яктан һәм кустарниковые үсемлекләр тирәсендә алар. Зур габаритлы калдыктар махсус билгеләнгән майданчыктарда жыелырга тиеш.

2.10.9. Контейнер майданчыктары һәм бункер-туплаучылар урнаштыру урыннары көнкүреш һәм эре габаритлы чүп-чардан даими чистартылып торырга, чисталык һәм тәртиптә торырга тиеш.

2.10.10. Контейнерлар һәм бункерлар техник яктан төзек хәлдә булырга, буялган һәм маркировкага ия булырга тиеш. ККК жыю өчен контейнерлар ябык капка белән жиһазландырылырга тиеш.

2.10.11. Контейнерлар, бункер-туплаучылар һәм алар астындагы майданчыктар, санитар таләпләр нигезендә, 10 көнгә (кышкы чордан тыш) дезинфекция составлары белән эшкәртелергә тиеш.

2.10.12. I - IV класслы калдыктарны жыю, куллану, ташу, урнаштыру калдыктарны жыю, куллану, зарарсызландыру, транспортлау, урнаштыру эшчәнлегенә лицензиясе булган предприятиеләр тарафыннан гамәлгә ашырыла. Каты көнкүреш калдыктарын күмү каты көнкүреш калдыктары полигонында башкарыла, калдыктарны санкцияләnmәгән урыннарга чыгару катгый тыела. Полигоннарда токсинлы калдыктарны, янгын куркынычы булган калдыктарны, биологик калдыктарны, йогышлы авыруларны кузгатучы

калдыктарны, икенчел чимал сыйфатында жыелырга тиешле житештерү һәм куллану калдыктарын гына чыгару тыела. Коммуналь калдыктар һәм сәнэгать предприятиеләре калдыктарының контрольсез һәм санкцияләнмәгән полигоннарын (чүплекләрне) урнаштыру тыела.

2.10.13. Жаваплы затлар тиеш:

- беркетелгән территориядә чүплекләр, контейнер майданчыктары һәм каты көнкүреш калдыктары жыю өчен контейнерлар булуны тәмин итәргә, ә санкцияләнмәгән биналарда, корылмаларда һәм корылмаларда сыек калдыктар өчен жыентыктар (греблар) булдырырга; контейнерларга һәм контейнер майданчыктарына ирекле керү мөмкинлеген тәмин итәргә; шәһәр территорияләрен тулыландыруга һәм пычратуга юнәлдерелгән контейнерларны төзек хәлдә тотуны тәмин итәргә; чүплекләрне, контейнерларны һәм контейнерларны, контейнер майданчыктарын, сыек калдыктар өчен жыентыктарны (пычраткычларны) вакытында чистартуны һәм дезинфекцияләүне тәмин итәргә; житештерү һәм куллану калдыктарын чыгаруны оештыруны һәм аларны бетерү графигын үтәүне контрольдә тотуны тәмин итәргә; каты көнкүреш калдыктарын үз вакытында чыгаруны тәмин итәргә; контейнерларны һәм контейнер майданчыктарын үз вакытында буяп, юарга.

2.10.14. Тью:

-житештерү һәм куллану калдыктарын, яфракларны, тараларны, агачны яндыру; йортларның машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, газоннарда һәм керү аркаларында контейнерлар һәм бункер-тупланмалар урнаштыру; рекреацион зоналар территорияләрендә, шулай ук су объектларының һәм яр буе саклау полосаларының су саклау зоналары территорияләрендә житештерү һәм куллану калдыктарын урнаштыру; су объектларын чүпләргә; кеше һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китерә торган башка гамәлләр кылу.

2.10.15. Юридик һәм физик затларга, идарәче компанияләргә, шәхси эшмәкәрләргә шәхси торақ йортлар алдында булмаган һәм беркетелмәгән майданнар, урамнар, тыкрыктар, Юллар, юллар, аллеялар, скверлар, скверлар, газоннар, ял зоналары, инженерлык һәм башка объектлар, шәхси торақ йортлар белән идарә итү, файдалану һәм файдаланмау өчен бирелмәгән һәм беркетелмәгән объектлар, махсус предприятиеләр һәм оешмалар тарафыннан «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтта урнаштырылган муниципаль заказ кысаларында хезмәт күрсәтелә. www.zakupki.gov.ru (икенче абзац 2013 елның 16 октябрәндәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә)

3. Салу, үзгэртеп кору буенча эшлэр житештерү жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары

3.1. Жир асты инженерлык коммуникацияләрен төзү, реконструкцияләү яки капитал ремонтлау гамәлдәге норматив хокукый актлар нигезендә эшлэнгән техник документация һәм эшлэр башкаруга рөхсәт (ордер) булганда башкарыла;

3.2. Рөхсәтнамәләр (ордерлар) нигезендә эшлэр тәмамланган срок белән тыела.

3.3. Предприятие житәкчеләре, үзләре белән рөхсәт (ордер) һәм эшлэр житештерү проекты булган, эшлэр башкару өчен жаваплы затлар боерыгы белән билгеләнергә тиеш.

3.4. Рөхсәтнамәдә (ордерда) яки жир асты коммуникацияләрен һәм корылмаларын салу һәм үзгэртеп кору эшләрәндә куелган шартларны үтәмәгән очракта, әлеге предприятиеләргә һәм оешмаларга эшлэр башкару өчен рөхсәтләр (ордер) бирү туктатыла.

3.5. Аварияләрдә эксплуатацияләүче оешма аның сәбәпләрен һәм нәтижәләрен кичекмәстән юкка чыгарырга тиеш.

3.6. Рөхсәт (ордер) рәсмиләштермичә генә, тиешле хезмәтләрнең мәжбүри хәбәрнамәсе белән өч көн эчендә аварияләрдә жир эшләрә башкару рөхсәт ителә. Эшләрне өч көнлек срокта тәмамлау мөмкин булмаган очракта оешма тарафыннан рөхсәт рәсмиләштерелә. Рөхсәттә (ордерда) билгеләнгән срокларны үтәмәгән, шулай ук аны рәсмиләштермәгән очракта предприятие гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә жаваплы.

3.7. Жир эшләрә башкарганда жәяүлеләрнең һәм транспортның куркынычсызлыгы, йорт ишегалдына, предприятие, оешмаларга керү юллары, шулай ук торак, хезмәт, сәүдә, уку, балалар һәм башка биналарга керү юллары тәмин ителәргә тиеш.

3.8. Ачылу урыны оешма исемен, телефон номерын һәм эш башкаручының фамилиясен күрсәтеп, типик киртәләмә белән жиһазландырылырга тиеш. Юлны ябуны таләп итүче жир эшләрә башкарганда дәүләт автоинспекциясе раслаган схемалар буенча юл билгеләре куела. Караңгылык башлану белән ачу урыннары яктыртыла.

3.9. Юлның бөтен киңлегенә, тротуарга, газонга һәм туфракның ундырышлы катламына асфальт түшәләше каплау эшләрә башкарыла. Бу оешма торгызу эшләрәнен соң грунт, материаллар һәм конструкцияләр, төзелеш чүп-чары, коймаларны жыештырырга тиеш. Юл өслеген һәм яшел үсентеләрне үз көчләре белән торгызу эшләрә башкару мөмкинлеге булмаган оешмалар махсус оешмалар белән килешүләр төзәргә тиеш. Килешү төзү төзекләндерү элементларын торгызган һәм юл катламнарын торгызган өчен эш башкара торган оешмадан жаваплылыкны төшерми.

3.10. Урамнарның машиналар йөрү өлешендә асфальт һәм вак таш житештергәндә траншея чикләрендә эшләр башкаручы тарафыннан махсус билгеләнгән урынга чыгарыла.

Бордюр алга таба урнаштыру өчен эшләр башкару урынына куела.

Урамнарда, төзелгән территорияләрдә эшләр башкарганда грунт кичекмәстән чыгарыла.

Кирәк булган очракта, төзелеш оешмасы грунтны отвалда планлаштыруны тәэмин итә ала.

3.11. Машиналар йөрү өлеше һәм тротуарлар астындагы траншеялар ком һәм комлы грунт белән катлаулы тыгызланып, су сибеп тора.

Газоннарда траншеялар жирле грунт белән тыгызланып, уңдырышлы катламын торгызу һәм үлән чәчү белән күмелә.

3.12. Төзек булмаган территорияләрдә эшләр башкарганда, бер яктан, траншеядан эшләнгән грунтны, алга таба күмеп кую рөхсәт ителә.

3.13. Траншеяларны тиешле тыгызланмыйча яисә жир эшләрен башкару кагыйдәләрен бозмыйча гына конфиденциаль булмаган грунт белән салганда жирле үзидарә органнарының вәкаләтле вазыйфай затлары гаепле затларны административ җаваплылыкка тарту өчен беркетмә төзәргә хокуклы.

3.14. Жир асты коммуникацияләре өстендә дә, ремонт-торгызу эшләре алып барылган башка урыннарда да, ремонт-торгызу эшләре алып барылганнан соң 2 ел эчендә барлыкка килгән жимереклекләр, грунт яки юл өслеге утырту эшләре тәүлек дәвамында бетерелә.

Жир асты коммуникацияләрендә аварияләр аркасында барлыкка килгән бозлар коммуникацияләр хужалары булган оешмалар тарафыннан йә килешү нигезендә махсус оешмалар тарафыннан коммуникацияләр хужалары хисабына юкка чыгарыла.

3.15. Оешма житекчеләре, башка вазифай затлар юлларны һәм тротуарларны, яшел үсентеләрне, газоннарны, төзекләндерү элементларын сыйфатлы башкармау һәм каплау өчен җаваплы.

3.16. Азнакай район Советының 2012 елның 28 маендагы 156-21 номерлы «Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы территориясендә жир, ремонт һәм башка жир асты эшләрен житештерү Кагыйдәләре» Карары нигезендә төзекләндерү, шул исәптән жир эшләрен башкару рөхсәтсез тыела.

4. Эчтәлек йорт хайваннары һәм кошлар

Азнакай шәһәре территориясендә

4.1. Элеге бүлек кагыйдэләрендә кулланыла торган төп төшенчәләр:

1) хайван хужасы (алга таба - хужасы) - хайван милек хокукында яисә башка законлы нигездә ия булган физик зат яисә юридик зат;;

2) хужасыз хайваннар белән эш итү эшчәнлегә - хужасыз хайваннарны тоту, аларны тоту (шул исәптән дэвалау, вакцинацияләү, стерильләштерү), аларның элеккегә яшәү урыннарына кире кайтару һәм элеге Федераль законда каралган башка чараларны үз эченә алган эшчәнлек.;

3) ирексезлек шартларында яисә кулланыла торган кыргый хайваннар (алга таба - ирексездәгә кыргый хайваннар) - аларның яшәү мохитеннән алынган кыргый хайваннар (шул исәптән Россия Федерациясә территориясенә һәм башка дәүләтләрдән кертелгән), мондый хайваннарның нәселләре (шул исәптән аларның гибридлары);

4) йорт хайваннары - физик зат хужасы карамагында булган һәм аның вакытлыча яки даими күзәтүе астында булган һәм тоту урыны-зоопарклар, зоосадлар, цирклар, зоотеатрлар, дельфинарийлар, океанариумнар булмаган хайваннар;

5) хайванга карата рәхимсез мөрәжәгать итү - хайванның үлүенә, имгәнүенә яисә бүтән зыян китерүгә (шул исәптән ачлык, сусау, кыйнау, башка гамәлләр белән дә кертеп) китергән яисә китерергә мөмкин булган хайванга мөрәжәгать итү, элеге Федераль законда, башка федераль законнарда һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларында билгеләнгән хайваннарны карап тотуга карата таләпләрне бозу (шул исәптән хайванның сәламәтлегенә зыян китергән хужадан баш тарту), йә хайванның гомере яки сәламәтлегә өчен куркыныч булган;

6) хайван булмаса, хужасы-хайван, ул ия түгел хужасы яки хужасы, аның билгесез;

7) мәдәни-тамаша максатларында хайваннарны куллану - Мәдәният, ял һәм күңел ачу өлкәсендә (шул исәптән зоопаркларда, зоопаркларда, зоопаркларда, циркларда, зоотеатрларда, дельфинарийларда, океанариумнарда), хайваннар күргәзмәләрендә, спорт ярышларында, реклама ясау процессында, кинематография эсәрләрен төзегәндә, фото - һәм видеопродукция житештерү өчен, телевидениедә, мәгърифәтчелек эшчәнлегендә, демонстрация максатларында (шул исәптән ваклап сату урыннарында, жәмәгать туклануы хезмәтләре күрсәтү урыннарында, жәмәгать туклануы);

8) хайванны тоту урыны, хайван хужасы тарафыннан кулланыла торган бина, корылма, бина яки территория, анда хайванның күп өлеше тәүлек дэвамында асрала;

9) хайваннар белән эш итү - хайваннарны тоту, куллану (куллану), хужаларсыз эш итү

буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру һәм әлеге Федераль законда каралган башка эшчәнлекне гамәлгә ашыру, шулай ук хайваннарга карата аларның тормышына һәм сәламәтлегенә йогынты ясый торган башка гамәлләр кылу;

10) потенциал куркыныч этләр-билгеле бер токым этләре, аларның гибридлары һәм кеше гомере һәм сәламәтлеге өчен потенциал куркыныч тудыра торган һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган потенциал куркыныч этләр исемлегенә кертелгән башка этләр;

11) ил оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәмин итү, жәмәгать тәртибен саклау һәм жәмәгать куркынычсызлыгын тәмин итү, хәрби, мөһим дәүләт һәм махсус объектларны, халыкның тормыш эшчәнлеген тәмин итә торган объектларны саклау, транспорт, коммуникация һәм элементә, энергетика объектларының һәм башка объектларның эшләвен тәмин итү, шулай ук Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән башка максатларда махсус әзерләнгән һәм кулланыла торган (кулланыла) хайваннар; 11) хезмәт хайваннары - хайваннар; 11) ил оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәмин итү, жәмәгать тәртибен саклау һәм жәмәгать тәртибен;

12) хайваннарның ирекле яшәү шартлары - хайваннар өчен ясалма тудырылган шартлар, алар хайваннарны тулы тормыш белән тәмин итү кешегә бәйлә булган махсус жиһазландырылган урыннардан тыш ирекле йөрү мөмкинлеген төшереп калдыралар.

4.2. Эчтәлек йорт хайваннары һәм кошлар:

4.2.1. Шәһәрдә яшәүчеләр тарафыннан авыл хужалыгы хайваннары (сыерлар, сарык, кәжәләр, дуңгызлар һәм башка) һәм кошларны йорт яны кишәрлекләре булган шәхси торак йорт территорияләрендә тоту рөхсәт ителә. Хайван хужасы аны биологик үзенчәлекләренә туры китереп тотарга, хайванга гуманлы мөрәжәгать итәргә, аны караучысыз калдырмакка, хайван авырган очракта да кыйнамаска һәм вакытында ветеринария ярдәменә мөрәжәгать итәргә тиеш. Хайванның тиресен һәм итен куллану максаты белән мәчеләр һәм этләргә үрчетү тыела.

Йорт хайваннарын тоту урыннары йорт хайваннарының шәхси ихтыяжларын исәпкә алып, жиһазландырылырга тиеш, шул исәптән пространствода, температурада, яктыртуда, вентилициядә.

4.2.2. Күрше йорт участогы чигенә кадәр санитар-көнкүреш шартлары буенча ераклык йорт хайваннары һәм кош-корт тоту өчен төзелгән корылмадан 4 метрдан да ким булмаска тиеш;

4.2.3. Йорт хайваннарын һәм кош-кортны тоту өчен төзелгән корылмаларны бары тик

бер - ике фатирлы йортларга гына аларны торак бүлмэләрдән кимендә өч ярдәмче бүлмә белән изоляцияләгәндә төзөргә рөхсәт ителә; шул ук вакытта йорт хайваннары һәм кош-корт өчен бүлмәләр йорт ишегеннән 7 метрдан да ким булмаган чигтә урнашкан изоляцияләнгән тышкы керүгә ия булырга тиеш.;

4.2.4. Шәһәр яны зонасындагы аз катлы төзелеш территорияләрендә күпфатирлы йортларда яшәүчеләр өчен йорт хайваннары һәм кош-корт өчен хужалык корылмалары торак берәмлекләрдән чигтә бүленергә мөмкин;

4.2.5. Йорт хайванын жир кишәрлегендә тотканда аның өчен әлеге Кагыйдәләреннән 4.2.1 пункттындагы икенче абзацы белән билгеләнгән таләпләргә җавап бирә торган җайлаштырылган бина корылырга тиеш.

4.2.6. Продуктивлы барлык терлекләр (эре мөгезле терлек, кәжәләр, сарык, дуңгызлар, йорт куяны, атлар) мәжбүри рәвештә теркәлергә һәм ел саен ветеринария учреждениеләрендә теркәлергә тиеш;

4.2.7. Махсус чаралар (күргәзмәләр) үткәрү урыннарыннан тыш, шәһәр территориясендә йорт хайваннарын тоту тыела);

4.2.8. Йорт хайваннарын көтү урыннарында, хужасы күзәтүе астында яисә аның кушуы буенча, жирле үзидарә органнарының норматив-хокукый акты белән билгеләнә торган көтү урыннарында чыгарырга рөхсәт ителә;

4.2.9. Йорт хайваннарын урамда 7.00 сәгатьтән 23.00 сәгатькә кадәр йөртергә рөхсәт ителә. Башка вакытта урамда йөргәндә хужалар урамнарда һәм торак йортларның ишегалларында тынлыкны тәэмин итү өчен чаралар күрергә тиеш;

4.2.10. Этләрне торак һәм изоляцияләнгән биналардан уртақ ишегалларына һәм урамга кыска поводка һәм бордникта гына алып чыгарга мөмкин, чөнки өч айга кадәр щенков кала;

4.2.11. Тыелган:

- хайваннарны балалар мәйданчыкларына, мәктәп, балалар бакчалары территорияләренә, ашханәләргә, сырхауханәләргә, азык-төлек кибетләренә юл куярга;
- шәһәр пляжларында йорт хайваннарын урамда йөртү һәм аларны сулыкларда коену;
- тыю язуы булган очракта, учреждениеләргә хайваннарны һәм кошларны торак пунктлар территориясендә озата бармыйча гына чыгарырга;
- исерек хәлдә булган затларга, шулай ук ундүрт яшькә җитмәгән затларга хайваннарны урамда йөртү.

4.2.12. Хужалар йорт хайваннары һәм ишегаллары, тротуарлар, урамнар, парклар,

газоннар, балалар майданчыклары, скверлар, майданнар, шулай ук торак йортлар подъездлары белән пычрануга юл куймаска тиеш. Этләрне, мөчеләрне һәм башка вак хайваннарны урамда йөргән вакытта хужа үзе белән йорт хайваннарының табигый күнегүләрен тулысынча жыештыруны тәмин итүче кирәк-яраклар булырга тиеш, алар майданчыкларда чүп контейнерларына ташланырга тиеш;

4.2.13. Этне поводкадан урамда гына чыгарырга була. Махсус билгеләнгән майданчыклар булмаганда, буш урыннарда, кабымлыклар һәм Азнакай шәһәре Башкарма комитетының норматив-хокукый акты белән билгеләнгән башка урыннарда йөрү рөхсәт ителә.

4.2.14. Этләрне дрессировкалау бары тик яхшы койма белән әйләндереп алынган майданчыкларда яки Азнакай шәһәре территориясендә генә үткәрелергә мөмкин.

4.2.15. Шәһәр территориясендә йорт хайваннарын һәм кошларны коткару тыела. Йорт хайваннарын юллардан тәүлекнең якты вакытында гына узып китәргә кирәк, шул ук вакытта аларны юлның уң ягына мөмкин кадәр якынарак жибәергә кирәк. Грунт юлларынан һәм сукмаклардан узып китү мөмкинлеге булганда, йорт хайваннарын асфальт өслекле юлда алып бару тыела;

4.2.16. Бал кортлары булган аерым ояларны жир кишәрлекләрендә урнаштыру түбәндәге таләпләрне үтәгәндә рөхсәт ителә:

чиктәш участоклар чикләреннән 10 метрдан да ким булмаган ераклыкта;

умарта кортлары булган участоклар торак зоналардан һәм бина, корылма, тоташ койма яки бал алып килә торган агачлар һәм ике метрдан да ким булмаган куак белән башка жир участогыннан аерылырга тиеш.

4.2.17. Йорт хайванын торак урынында тотканда аның хужасы әлеге торак урынында яшәүче гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен, санитария-эпидемиология һәм ветеринария кагыйдәләрен, шулай ук торак урыннардан файдалану кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

4.2.18. Берничә гаилә яши торган торак урынында йорт хайванын тоту күрсәтелгән гаиләләрнең барлык балигы булмаган эгъзаларының язма ризалыгы белән генә рөхсәт ителә. Күп фатирлы йорттагы торак урынында потенциал куркыныч токым этен тоту өчен, шулай ук потенциал куркыныч токым этен тоту планлаштырыла торган торак урын белән бер подъездда урнашкан торак урыннарында яшәүче балигы булмаган гражданның күпчелеге язма ризалыгы алу таләп ителә. Әлеге өлештә күрсәтелгән таләпләр торак урыннарда поводырь этләрне тоту очракларына кагылмый.

4.2.19. Жир кишәрлегендә булган эт бәйдә яки вольерда булырга тиеш. Жир кишәрлегендә этне бәйдән башка һәм вольердан читтә тоту рөхсәт ителә, әгәр жир участогы этнең аның чикләреннән мөстәкыйль чыгуына юл куймый торган ысул белән киртәләнгән булса. Жир участогы территориясенә кергәндә этнең жир кишәрлегендә булуы турында кисәтү язуы куелырга тиеш.

4.2.20. 4.2.18 пункты таләпләре «Татарстан Республикасында хайваннар белән эш итү өлкәсендә аерым мәсьәләләрне җайга салу турында»2009 елның 27 декабрәндәге 120-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә теркәлгән этләргә күпфатирлы йортлардагы торак урыннарда тоту очрақларына кагылмый.

4.3. Йорт хайваннары һәм кош-корт хужалары бурычлы:

4.3.1. Терлекләр авыруларын кисәтүне һәм терлекчелек продуктларының ветеринария-санитария мөнәсәбәтендә куркынычсызлыкны тәмин итүче хужалык һәм ветеринария чараларын гамәлгә ашырырга, әйләнә-тирә терлекчелек калдыклары белән пычрануга юл куймаска, шулай ук ел саен яңадан теркәлү чорында мәжбүри дөвалау-профилактика чаралары үткәргә;

4.3.2. Шәһәр территорияләрендә рөхсәт ителмичә, хайваннарның урнашу урынын даими контрольдә тоту;

4.3.3. Хайваннар авырган очракта һәм алар үлгән очракта, шулай ук үз-үзләрен гадәти булмаган тотканда кичекмәстән ветеринария учреждениеләре белгечләренә хәбәр итәргә кирәк. Алар килеп житкәнче, изолировать хайваннар, подозреваемых бу авыру;

4.3.4. Ветеринария белгечләре таләбе буенча терлекләргә карау, диагностика тикшеренүләре, саклау прививкалары һәм дөвалау-профилактик эшкәртүләр өчен бирергә;

4.3.5. Үлгән терлекне махсус билгеләнгән урыннарда махсус оешма күмгән.

4.3.6. Үз территорияләрендә каравылчы этләргә булган оешмалар бурычлы:

- теркәргә эт гомуми нигезләрдә;
- тотарга эт ныклы бәйдә;
- килүчеләрнең хайваннар янына керү мөмкинлеген булдырмаска;
- этләргә яхшы койма белән әйләндереп алынган территориядә яки гомуми файдаланудагы территориядән янган территориядә, территориягә кергәндә кисәтү язуы булганда гына төшереп калдырырга.

4.4. Жаваплылык:

4.4.1. Йорт хайваннарын һәм кошларны тоту өченче затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозмаска тиеш;

4.4.2. Йорт хайваннарын урамда калдырганда терлеклэр хужалары яшел үсентелэрне бозудан һәм терлеклэрне куып чыгаруга киткән чыгымнарны каплай;

4.4.3. Йорт кәжэләре бары йорт яны территорияләре эчендә яки көтүлекләрдә хужалар күзәтүе астында гына асрала;

4.4.4. Йорт хайваннары һәм кошларына китерелгән зыян өчен аларның хужалары гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә җаваплы;

әлеге кагыйдәләрне бозган өчен хайваннар хужалары административ хокук бозулар турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә җаваплылык тоталар;

4.4.5. Хайваннар белән рәхимсез мөгамәлә рөхсәт ителми:

- сәламәт хайваннарны үтерү, чыгару тыела;

- хайваннар белән рәхимсез мөгамәләдә яки урамга ташланган хайван өчен гаепле зат административ җаваплылык тотат, ә РФ Жинаять кодексында каралган очрактарда жинаять җаваплылыгы каралган.

4.4.6. Йорт хайваннан баш тарткан очракта, хужасы хайванның киләчәк язмышын хәл итәргә: сатарга, бүләк итәргә, ветеринария хезмәте аша бракка чыгарырга тиеш.

4.5. Тикшерү барышында җир кануннарының бозылуы ачыкланды, аерым алганда::

4.5.1. Теләсә кайсы хайван хужасы милке булып тора һәм, ничек теләсә нинди милек закон белән саклана;

4.5.2. Хайван хужасыннан бары тик суд карары буенча гына тартып алынырга мөмкин.

4.5.3. Жәмәгать урыннарында, кибет, даруханәләр, көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, поликлиникалар һ.б. бәйдә хужалары калдырган хайваннардан тыш, тотылырга тиеш.

4.5.4. Сукбай хайваннарны аулаган махсус предприятие яки җирле үзидарә органнары белән төзелгән шартнамә буенча башка зат тарафыннан башкарыла ала;

4.5.5. Сукбай хайваннарны тоту шартлары җирле үзидарә органнары (заказчы) һәм хайваннарны тоту белән шөгыльләнүче зат (подрядчы) арасында шартнамә белән регламентлана);

4.5.6. Хайваннарны аулаганда гуманлык нормаларын үтәргә кирәк;

4.5.7. Караучысыз хайванны тоткан зат аны тоту өчен шартлар юк икән, хайван моның өчен кирәкле шартлар булган һәм күзәтүчесез хайваннарны тоту өчен җирле үзидарә органнары белән килешү төзегән махсус оешмага тапшырылырга тиеш. Алдан бирелгән боерыкның үтәлүен тикшерү;

4.5.8. Хайван вакытлыча тоту пунктында асрала һәм аның гаризасы буенча хужага

караучысыз хайванны тоту һәм күзәтүчесез хайванны тоту буенча махсулаштырылган оешма хезмәтләренә киткән чыгымнарны каплаганнан соң кире кайтарыла. Хайваннарның хужалары тоту, транспортлау, карап тоту, ашату һәм кирәкле очрақларда күрсәтелгән ветеринария ярдәме өчен чыгымнарны каплайлар;

4.5.9. Әгәр хужасыз йорт хайваннарын аулаганнан соң алты ай эчендә аларның милекчәсе табылмаса яки үз хокуклары турында үзе белдермәсә, хайваннары карамагында булган зат аларга милек хокукы ала.;

Бу зат үзендә булган хайваннарны милек итеп сатып алудан баш тарткан очрақта, алар муниципаль милеккә керә һәм кызыксынган затларга, тиешле документлар төзеп, ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә, юкка чыгарылырга һәм утильләштерелергә тиеш;

4.5.10. Карап тотуга һәм куллануга тапшырылган зат аларны тиешле тәртиптә тотарга һәм исбатланган гаеп булганда, гамәлдәге закон нигезендә аларның үлеме өчен җавап бирергә тиеш;

4.5.11. Ауланган хайванны тоту түләү нигезендә башкарыла. Бу эчтәлекне гамәлгә ашыручы затка чыгымнарны каплау милекчә тарафыннан расланган калькуляция нигезендә, аңа хайванны тапшырганда башкарыла. Калькуляция җирле үзидарә органнарының норматив-хокукый акты белән раслана;

4.5.12. Катгый тыела:

- тиешле карардан башка, шәхси йортлар территориясеннән һәм фатирлардан малларны тартып алу.;

- кибет, даруханәләр, коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләре һ. б. янында элементдән этләренә төшерү.;

- ветеринария органнары рекомендациясеннән башка, приманкалар һәм башка тоту чараларын кулланырга;

4.5.13. Милекчегә хайваннарны тапшыру аның гаризасы нигезендә, моның өчен җитәрлек нигезләр булганда гамәлгә ашырыла. Бу очрақта хайванның милекчәсе паспорты, таныклык күрсәтмәләре, ветеринария табибы белешмәсе һ. б. нигез була ала.

4.6. Йорт хайваннары хужаларының җәмәгать тәртибен саклауны, әлеге кагыйдәләреннән үтәлешен контрольдә тоту җирле үзидарә органнары, торак-эксплуатация органнары, санитария-эпидемиология һәм ветеринария күзәтчеләге учреждениеләре, Эчке эшләр органнары, шулай ук әлеге максатлар өчен булдырылган хезмәтләр һәм башка затлар тарафыннан гамәлдәге законнар нигезендә башкарыла.

5. Катлам

5.1. Өслекнең өслеген каплау Азнакай шәһәре территориясендә Куркынычсыз һәм уңайлы хәрәкәт итү шартлары тәэмин итә, шулай ук әйләнә-тирәлекнең архитектур-сәнгати йөзен формалаштыра. Территорияне төзекләндерү максатларында түбәндәге капламалар билгеләнде:

- каты (капиталь) - асфальт-бетон, цемент-бетон, табиғый таш һ. б. материаллардан ясалган монолит яки жыелма командалар;

- табиғый яки ясалма коелучы Материаллардан (ком, вак таш, гранитлы чүплекләр, керамзит, резин крошка һ. б.) ясала торган йомшак (капиталь булмаган) - табиғый хәлдәге, коры катнашмалар, тыгызланган яки ныгытылган бәйләгечләр белән ныгытылган яки ныгытылган коры катнашмалар;

- үлән катламын әзерләү һәм утырту буенча махсус технологияләр буенча башкарыла торган газоннар;

- катнаш, представляющие ярашуы покрывий күрсәтелгән югарырак (мәсәлән, плитка, утопленная бу газон һ.б.).

5.2. Проектта кулланыла торган өслек төре нык, ремонтка яраклы, экологик яктан билгеләнә. Каплау төрләрен сайлап алу аларның максатчан билгеләнеше нигезендә кабул ителә: каты - хәрәкәтнең мөмкин булган чик йөкләнмәләрен, характерын һәм составын, проектлау вакытына гамәлдә булган янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып; йомшак - аерым төр территорияләренә (балалар, спорт майданчыкларын, этләренә урамда йөртү өчен майданчыкларны, жәяү йөрү юлларын һ.б. объектларны) төзекләндергәндә аларның үзенчәлекле үзенчәлекләрен исәпкә алып; газон һәм катнаш, иң экологик объектлар буларак кабул ителә.

5.3. Өслекләр бәйләнеше

5.3.1. Өслекләрнең көчәнеше элементларына борт ташларының төрле төрләре, пандуслар, баскычлар, баскычлар керә.

5.3.1.1. Тротуар һәм машиналар йөрү өлешендә юл борт ташлары куела. Борт ташлары машиналар йөрү өлешен нормативтан 150 мм да ким булмаган күләмдә арттыру белән билгеләнә, ул өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш. Автотранспортны газон белән каплау урыннарында газонга илтмәү өчен шәһәр әһәмиятендәге урамнарда, Шулай ук зур хезмәт күрсәтү объектлары каршындагы автостоянкалар майданчыкларында артык борт

ташы кулланыла.

5.3.1.2. Жэяүлелэр коммуникацияларен газон белән каплау белән бергә, газон дәрәжәсеннән кимендә 50 мм арада 0,5 метр араны узып китүче бакча борты куела, бу газонны яклай һәм аның хезмәт итү вакытын арттырып, пычрак һәм үсемлек чүп-чарының катламга элэгүен булдырмый кала. Жэяүлелэр зоналары территориясендә төрле типтагы өслекләрнең катнашмасын рәсмиләштерү өчен табигый материаллар (кирпеч, агач, валуна, керамик борт һ.б.) кулланыла.

5.3.2. Баскычлар, баскычлар, пандуслар

5.3.2.1. Төп жэяүлелэр коммуникацияларендә сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм баскычка массалы йөрүче башка объектлар урнашкан урыннарда 50дән артык промилле, һичшиксез, аларны пандус белән озатып бару каралган. Төп жэяүлелэр коммуникацияларен юллар белән кисешкән вакытта яки проектлау биремендә әйтелгән башка очрақларда, тротуарны юл өслеге дәрәжәсенә каплаудан төшерүне тәмин итү өчен бордюрный пандус куела.

5.3.2.2. Рельеф баскычларын проектлаганда, баскычларның биеклеге-120 мм, киңлеге-400 мм һәм 10-20 промилле югарырак баскычка авыша. Һәр 10-12 баскычтан соң 1,5 метрдан да ким булмаган мәйданчыклар оештырыла. Край беренче баскычлар баскычлар каршындагы спуске һәм күтәрелеш аерылып тора полосами якты контрастной буяулар. Тышкы баскычларның барлык баскычлары да бер марш чикләрендә киңлеге һәм күтәрелеше биеклеге буенча бертөсле итеп билгеләнә. Баскычларны проектлаганда торак пунктның урнашкан территорияларен реконструкцияләү шартларында баскычларның биеклеге 150 ммга кадәр артырга мөмкин, ә баскычларның киңлеге һәм мәйданның озынлыгы - 300 мм һәм 1,0 ммга кадәр киметелгән.

5.3.2.3. Пандус горизонталь канауларсыз кытыршы текстуралы материалдан ясала. Койма конструкцияләре булмаганда, биеклеге кимендә 75 мм булган койма бортик һәм поручни күздә тотыла.

5.3.2.4. Пандус борылганда яки аның озынлыгы 9 м дан да ким булмаган очракта, һәр 9 ел саен 1,5 x 1,5 м киңлектәге горизонталь мәйданчыклар карала. Жибәрү тәмамланганнан соң горизонталь мәйданчыкларда дренаж жайланмалары проектлана. Юлның горизонталь участкалары пандус башында һәм ахырында тирә-юньдәге текстура һәм төс белән аерылып тора.

5.3.2.5. Баскычның яки пандусның ике ягы буенча 800-920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисештәге поручнилар каралган. Баскычларның киңлеге 2,5 м һәм аннан да

күбрәк булган очракта бүлү поручниеләре каралган. Поручнейларның озынлыгын һәр яктан пандус яки баскычның озынлыгын 0,3 метрга, йомшак һәм шома очлары белән билгеләргә кирәк.

5.4. Коймалар

5.4.1. Азнакай шәһәре территориясендә төзекләндерү максатларында төрле төр коймалар куллану күздә тотыла, алар билгеләнеше буенча (декоратив, саклагыч, аларны яраштыру), биекlege буенча (түбән - 0,3 - 1,0 м, урта - 1,1 - 1,7 м, биек - 1,8 - 3,0 м), материал төре буенча (металл, тимер-бетон һ.б.), карашлары ягыннан аерылу дәрәжәсе (үтә күренмәле, саңгыраулар), стационарлык дәрәжәсе (даими, вакытлы, күчмә).

5.4.2. Жәмәгать, торак, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә чукрак һәм тимер-бетон коймаларны проектлаштыру тыела. Декоратив металл коймалар кулланыла.

5.5. Кече архитектура формалары

5.5.1. Кече архитектура формаларына түбәндәгеләр керә: монументаль-декоратив бизәү элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү жайланмалары, су жайланмалары, шәһәр жиһазлары, Азнакай шәһәре территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар.

5.5.2. Кече архитектура формаларының торышы өчен гомуми мөлкәткә идарә итүне һәм хезмәт күрсәтүне гамәлгә ашыручы милекчеләр, оешмалар жаваплы, алар бурычлы:

- кече архитектура формаларының техник төзеклеген һәм алардан файдалану куркынычсызлыгын тәмин итәргә (ярыклар, ржавчиналар, сколлар һәм башка зыяннар булмау);

- кече архитектура формаларын үз вакытында ремонтлау, алыштыру, пычрактан чистарту, буяу эшләрен башкару, аларны буяу;

- кече архитектура формаларына һәм алар тирәсендәге территорияләргә якин килү юлларын чистарту эшләрен башкару.

5.6. Яшелләндерү өчен жайланмалар

5.6.1. Мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен түбәндәге жайланмалар кулланыла: арыш, шпалерлар, пергола, чәчәк түтәлләре, вазоннар. Трельяж һәм шпалер - вьющимися яки таяна торган үсемлекләр белән яшелләндерү өчен рәшәткәләр рәвешендәге жиңел агач яки металл конструкцияләр тынлы ял почмакларын оештыру, Кояштан яшерү, майданчыклар, техник жайланмалар һәм корылмалар өчен файдаланыла ала. Пергола-Агач Яки Металлдан беседка, галерея яки тирес рәвешендәге жиңел рәшәткә корылмасы, «Яшел тоннель», майданчыклар һәм архитектура объектлары арасындагы кичү кебек кулланыла.

Чәчәкләкләр, вазоннар - үсемлекләргә җир белән кечкенә савытлар.

5.7. Су җайланмалары

5.7.1. Су корылмаларына фонтаннар, эчәргә яраклы фонтанчиклар, бюветлар, чишмәләр, декоратив сулыклар керә. Су җайланмалары декоратив-эстетик функция башкара, микроклиматны, һава һәм акустик мохитне яхшырта. Барлык төрдәге су җайланмалары да артык суны дренаж челтәренә һәм яңгыр канализациясенә китерә торган су сибү торбалары белән тәэмин ителә.

5.7.1.1. Фонтаннарны кертү вакыты, аларның эш режимнары, касәләргә юу һәм чистарту графигы, технологик тәңәфесләр һәм эшләргә тәмамлау Азнакай шәһәре Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

5.7.1.2. Фонтаннар чисталыкта, шул исәптән аларны сүндергәндә дә булырга тиеш.

5.7.2. Фонтаннар проектлана нигезендә индивидуаль проект эшләнмәләре.

5.7.3. Эчәргә яраклы фонтанчиклар ял итү зоналарында һәм спорт мәйданчыкларында урнашкан. Эчәргә яраклы фонтанчик урнаштыру урыны һәм аңа якин килү каты өслек төре белән җиһазландырыла, биеклегә өлкәннәр өчен 90 см һәм балалар өчен 70 см булырга тиеш түгел.

5.7.4. Азнакай шәһәре территориясендәге чишмәләр СанПиН таләпләренә туры килергә һәм санитария-эпидемиология күзәтчеләге органнарының уңай бәяләмәсенә ия булырга тиеш.

Табиғый су чыганакларының санитар-экологик һәм эстетик торышы өчен җаваплы предприятиеләр, оешмалар һәм учреждениеләр чишмәләргә эстетик һәм экологик торышына ярдәм итәргә, ел саен төзекләндерү элементларын төзекләндерергә, буяуга, җыештырырга, су булуны тәэмин итәргә, якин килү һәм каты өслеккә мәйданчык, чишмә суы (таләп, труба, башка су төре), су җыю часмасы, су бүлү системасы белән җиһазланырга тиеш.

5.8. Азнакай шәһәре " муниципаль берәмлегә җиһазлары»

5.8.1. "Азнакай шәһәре" муниципаль берәмлегә җиһазларына җәмәгать кинлекләре, рекреация һәм ишегаллары территорияләрендә урнашкан ял эскәмияләргә төрле төрләре, өстәл уеннары өчен мәйданчыкларда эскәмияләр һәм өстәлләр һ. б. керә.

5.8.2. Урнаштыру скамей күздә тотыла каты төрләргә каплау яки фундамент. Ял итү зоналарында, урман паркларында, балалар мәйданчыкларында йомшак катламнарда эскәмияләр кую рәхсәт ителә. Булганда, фундамент аның өлешендә башкарыла түгел чыгулары өстендә өслеккә җир. Биеклек скамья өчен ял өлкәннәр нче дәрәжәдәге

каплау кадәр плоскости утыргычлар кабул итэргә киңәш ителә чикләрендә 420-480 мм. Ял өчен эскәмияләрнең өслеге агачтан ясала, төрле төр су белән эшкәртү (өстенлекле - пропитка) белән башкарыла.

5.8.3. Урнаштырылган жиһазларның саны территориянең функциональ билгеләнешенә һәм әлеге территориядә килүчеләр санына бәйле рәвештә билгеләнә.

6. Мәйданчыкларны урнаштыру

6.1. Балалар мәйданчыклары

6.1.1. Балалар мәйданчыклары төрле яшьтәге (3 яшькә кадәр), мәктәпкәчә яшьтәге (7 яшькә кадәр), кече һәм урта мәктәп яшендәге (7-12 яшь) балаларның актив ялы һәм уеннар өчен каралган. Мәйданчыклар төрле яшь төркемнәре өчен аерым мәйданчыклар рәвешендә оештырыла, яшь кызыксынулары буенча зоналаштырылган комплекслы уен мәйданчыклары буларак оештырыла.

6.1.2. Торак йорт һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар мәйданчыклары чикләренә кадәр ераклык - 10 м, кече һәм урта мәктәп яшендәге - 20 м, комплекслы уен мәйданчыклары-40 м, спорт - уен комплекслары-100 м. Мәктәпкәчә һәм мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен балалар мәйданчыклары торак төзелеше участогында, кече һәм урта мәктәп яшендәге мәйданчыклар, комплекслы уен мәйданчыклары төркем яки микрорайон Территорияләрендә, спорт-уен комплекслары һәм шуу урыннары - торак район паркларында урнашкан.

6.1.3. Балалар мәйданчыклары транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, юллардан, борылыш мәйданчыкларыннан, кунак тукталышларыннан, чүп-чар жыю өчен мәйданчыклардан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участокларыннан аерыла.

6.1.4. Балалар мәйданчыкларын реконструкцияләгәндә, травматизм булдырмас өчен, мәйдан территориясендә чыгыш ясаучы тамырлар яки асылмалы Түбән ботаклар, жир өстендәге иске, киселгән жиһазлар (стойкалар, фундаментлар) калдыклары, жиргә тирәнәйтелмәгән металл тыкшынулар (кагыйдә буларак, турниклар һәм таганнар) булу-булмауга юл куярга кирәк. Якын-тирә территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар мәйданчыклары эшләргә алып бару һәм төзелеш материалларын туплау урыннарыннан аерыла.

6.1.5. Уен жиһазлары сертификацияләнгән булырга, санитар-гигиена нормалары таләпләренә туры килергә, техник эксплуатациядә уңайлы, эстетик яктан жәлеп итә торган

булырга тиеш.

6.1.6. Спорт жиһазлары халыкның барлык яшь төркемнәре өчен билгеләнергә һәм спорт, физкультура майданчыкларында яки жирлек жирләренәң рекреацион зоналары составында махсус жиһазландырылган җәяүлеләр коммуникацияләрендә (Сәламәтлек сукмаклары) урнашырга тиеш.

6.1.7. Физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары травмалар алудан (ярыклар, сколлар һ.б. булмау) торган махсус эшкәртелгән өслеккә ия булырга тиеш.

6.2. Автостоянкалар

6.2.1. Азнакай шәһәре территориясендә автомобильләренә кыска вакытлы һәм озак саклау өчен, урам (юл йөрү өлешендә билгеләнгән парковка рәвешендә), урамнан тыш ("карман" һәм йөрү өлешеннән чигенү рәвешендә), кунак (торақ төзелеше участогында), халык автомобильләрен саклау өчен (микрорайон, район), сатып алу объектлары (объект яки объект яки объектлар Төркеме), башка төр йөк, тоту һ.б.) тукталышларның түбәндәге төрләре күздә тотыла.

6.2.2. Автостоянкалар чикләреннән торақ һәм жәмәгать биремнәре тәрәзәләренә кадәр ераклык СанПиН нигезендә кабул ителә 2.2.1/2.1.1.1200-03 Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының» Татарстан Республикасының Экология һәм табигый байлыklar министрлыгы мәсьәләләре «2005 ел, 6 июль, 325 нче карары белән расланган Татарстан Республикасының Экология һәм табигый байлыklar министрлыгы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында "2007 ел, 25 сентябрь, 74нче карары 2.2.1/2.1.1.1200-03 " предприятиеләренәң, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе".

Сатып алынган автостоянкалар майданчыкларында инвалидлар автомобильләре өчен урыннар өлеше «халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен биналар һәм корылмаларның үтемлелеге "СНиП нигезендә проектлана, ул Россия Төзелеш Министрлыгының 2016 елның 14 ноябрәндәге 798/пр номерлы «СНиП 35-01-201 «СНиП 59.13330 номерлы» халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен биналар һәм корылмаларның үтемлелеге" СНиП 59.13310 номерлы боерыгы белән расланган.

6.2.3. Автостоянкалар төзекләндерү элементларының мәҗбүри исемлеген кертәргә тиеш: каты өслек төрләре, өслекләр бәйләнеше элементлары, бүлү элементлары, яктырту һәм мәгълүмат жиһазлары. Автомобильләренә озак саклау өчен майданчыklar навеслар,

боксларның жиңел утыртмалары, карау эстакадалары белән жиһазландырыла.

6.2.4. Мәйданчыкларны транспорт юллары белән дә каплау планлаштырыла.

6.2.5. Мәйданчыкларда аеру элементлары тамгалар (ак полосалар), яшелләндерелгән полосалар (газоннар), контейнерлы яшелләндерү рәвешендә башкарыла.

7. Яктырту һәм яктырту жиһазлары

7.1. Яктырту һәм яктырту жиһазлары

7.1.1. Төрле шәһәр төзелеше шартларында утилитар, яктылыкны планлаштыру һәм яктылык композицион бурычларны хәл итү максатыннан, функциональ, архитектура һәм мәгълүмати яктырту карала, шул исәптән шәһәр территорияләрен ут яктылыгы ягыннан зоналаштыру һәм яктылык тарату ансамбльләре системасын формалаштыру кирәк булганда.

7.1.2. Яктырту жайланмаларының төп өч төркемен (функциональ, архитектур яктырту, яктылык мәгълүматының) проектлаштырганда һәр өч төркемне (функциональ, архитектур яктырту) проектлаштырганда тәэмин ителәләр:

- авыл территорияләрен ясалма яктырту һәм тышкы архитектура яктыртуның гамәлдәге нормаларында каралган Сан һәм сыйфат күрсәткечләре (СНиП 23-05);

- электр жайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре буенча жайланмаларның ышанычлылыгы (ПУЭ), халыкның, хезмәт күрсәтүче персоналның иминлеге һәм, кирәкле очракларда, вандализмнан саклану;

- кулланыла торган жайланмаларның экономияле һәм энергоэффективлыгы, электр энергиясен рациональ бүлү һәм куллану;

- яктырту жайланмалары элементларының эстетикасы, аларның дизайны, материалларның һәм эшләнмәләрнең сыйфаты, көндезге һәм төнге вакытта кабул итүне исәпкә алып;

- жайланмаларның төрле режимнарында хезмәт күрсәтү һәм идарә итү уңайлылыгы.

Үз белдегең белән чыбыкларны һәм кабельләрне челтәрләргә һәм тышкы яктырту жайланмаларына тоташтыру һәм тоташтыру тыела.

Торак йорт ягына һәм хужалыкка тиешле рөхсәтәннән башка урам утлары приборларын үз белдегең белән әйләндерү тыела.

7.2. Функциональ яктырту

7.2.1. Функциональ яктырту (ФО) Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарында юл

катламнарын һәм киңлекләрен яктырту стационар жайланмалары белән гамәлгә ашырыла. ФО урнаштыру подразделяются: гадәти, высокомачтовые, парпетные, газонные һәм встроенные.

7.2.2. Гадәти светильниклар баганаларда (чәчәкләр, консольләр), асылмалы яки фасадларда (бра, плафоннар) 3-15 м биеклектә урнашкан.

7.2.3. Югары сыйфатлы яктырту приборлары (прожекторлар яки яктырткычлар) 20 һәм аннан да күбрәк метр биеклектәге Терәкләрдә урнашкан. Бу жайланмалар киң киңлекләрне, транспорт чишелешләрен һәм магистральләрне, ачык паркингларны яктырту өчен кулланыла.

7.2.4. Парапет жайланмаларында яктырткычлар 1,2 метр биеклектәге парапетка линия яки пункт белән, юлүткәргечләреннең, күперләреннең, эстакад, пандусларның, чишелешләреннең, шулай ук тротуарларның һәм майданчыкларның машиналар йөрү өлешен киртәли торган парапетка салына. Аларны куллану техник-иқтисады һәм (яки) сәнгать аргументлары белән нигезләнә.

7.2.5. Газон яктырткычлары газон, чәчәкләр, жәяүлеләр юллары һәм майданчыкларны яктырту өчен хезмәт итә. Алар жәмәгәт киңлекләре һәм рекреация объектлары территорияләрендә минималь вандализм зоналарында карала.

7.2.6. Баскычларда урнаштырылган яктырткычлар, терәк диварлар, коймалар, биналар һәм корылмаларның цоколлары жәмәгәт билгеләнешендәге территорияләреннең жәяүлеләр зоналарын яктырту өчен кулланыла.

7.3. Архитектура яктырту

7.3.1. Архитектура яктыртуы (АЖ) кичке шәһәрдә сәнгать-Сәнгать визуаль мохит формалаштыру, һәйкәлләрне, инженерлык һәм монументаль сәнгатьне, доминант һәм истәлекле объектларны, ландшафтлы композицияләрне ачыклау, караңгылыкны һәм образлы интерпретацияләү, яктылык ансамбльләрен булдыру өчен кулланыла. Ул, нигездә, стационар яки вакытлыча яктырту жайланмалары белән гамәлгә ашырыла.

7.3.2. АЖнең вакытлы корылмаларына бәйрәм иллюминациясе керә: яктылык гирляндалары, сеткалар, контур элементлары, яктылык элементлары, накаливания лампаларынан панно һәм күләмле композицияләр, разрядлы, светодиодлы, световодлар, ут проекцияләре, лазерлы рәсемнәр һ. б.

7.4. Световая мәгълүмат

7.4.1. Яктылык мәгълүматы (СИ), шул исәптән дөньяви реклама, жәяүлеләрне һәм автотранспортны йөртүчеләрне шәһәр киңлегендә юнәлдерергә һәм яктылык-композицион

бурычларны хэл итүдә катнашырга тиеш. Мондый мәгълүмат элементларының урнашу, габаритлары, формалары һәм яктылык төстәге параметрлары, халыкның яшәү уңайлылығын бозмый торган, гамәлдәге юл хәрәкәте кагыйдәләренә каршы килмәгән яктылык ансамбленең гармониялелеген тәэмин итә.

7.5. Чыганаclar света

7.5.1. Функциональ һәм архитектур яктырту стационар жайланмаларында энергиянен нәтижәле чыганаclar, яктырту приборлары һәм системалары, дизайн һәм эксплуатация характеристикалары буенча сыйфатлы эшләнмәләр һәм материаллар: терәкләр, кронштейннар, саклагыч рәшәткәләр, экраннар һәм гамәлдәге милли стандартлар таләпләренә жавап бирә торган конструктив элементлар кулланыла.

7.5.2. Функциональ яктырту жайланмаларында света чыганаclar ориентация таләпләрен, яхшыртуны, уңай күрү шартларын формалаштыруны, шулай ук, кирәк булган очракта, яктылыкны зоналаштыруны исәпкә алып сайлана.

7.5.3. Архитектур яктырту һәм яктылык мәгълүматы жайланмаларында ак яки төсле ут чыганаclar кулланыла, яктылык һәм төсләр адаптациясенә формалаштырыла торган шартларын исәпкә алып, барлык төркемдәге яктырту жайланмаларының уртак гамәле белән барлыкка килә торган суммар күрү эффекты кулланыла.

7.6. Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарын яктырту

7.6.1. Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарын функциональ яктырту жайланмаларында турыдан-туры, таралган яки чагылдырылган утның аскы өлешенә юнәлдерелгән яктырту приборлары кулланыла. Чикләнмәгән яктылык бүлү (үтә күренмәле яки яктылыкны сибә торган материалдан шарлар тибындагы) яктырткычларны газон, фасадларда (бра һәм плафоннар тибындагы) һәм тәрәзә һәм консоль приборлары булган Терәкләрдә куллану рөхсәт ителә.

7.6.2. Урамнарның машиналар йөрү өлешен һәм аларга бәйле тротуарларны яктырту өчен интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында төрле биеклектәге яктырткычлар белән ике консоль баганалар кулланыла.

7.6.3. Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарын яктырткычларны функциональ яктырту тибын, урнашу урынын һәм ысулын сайлау яктылык киңлекләренә формалашкан масштабын исәпкә алып гамәлгә ашырыла. Урамнарның, юлларның һәм майданнарның машиналар йөрү өлеше өстендә баганаларда яктырткычлар кимендә 8 метр биеклектә урнаштырыла. Жәяүлеләр зоналарында Терәкләрдә яктырткычлар куюның биекlege, кагыйдә буларак, 3,5 метрдан да ким булмаган һәм 5,5 м дан да артмаган булырга мөмкин.

Биналар янында урнашкан юлларны, тротуарларны һәм майданчыкларны яктырту өчен Яктырткычлар (бра, плафоннар) кимендә 3 м биеклектә урнаштырыла.

7.6.4. Магистраль урамнарның (шәһәр һәм район) машиналар йөрү өлешен яктырту өчен урам яктырткычлары баганалары борт ташының лицевой чигеннән терәк чоколына кадәр 0,6 метр ераклыкта урнашырга мөмкин, жирле эһәмияттәге урам челтәрендә бу араны автобус хәрәкәте булмаган, шулай ук йөк машиналарының даими хәрәкәте булган очракта 0,3 метрга кадәр киметергә рөхсәт ителә. Шуны да исәпкә алырга кирәк, таяныч янғын гидранты һәм урам һәм юлларның машиналар йөрү өлеше арасында булырга тиеш түгел.

7.6.5. Магистраль урамнар һәм юллар кисешкән урыннардагы терәкләр, кагыйдә буларак, тротуарларны жәя башлаганчы һәм аларны урнаштыру линиясенә бердәм сафын бозмыйча, төрле төрдәге керү юлларыннан 1,5 метрдан да ким булмаган күләмдә билгеләнә.

7.7. Яктырту жайланмаларының эш режимнары

7.7.1. Яктырту жайланмаларын (ФО, АЖ, СИ) барлык өч төркемне проектлаганда, электр энергиясен рациональ куллану һәм тәүлекнең караңгы вакытында шәһәр мохитенең визуаль күптөрлеләгән тәэмин итү максатларында, аларның эш режимнары каралган:

- ФО, АЖ һәм синың барлык стационар жайланмалары эшли торган кичке көндәлек режим, бәйрәм яктырту системаларыннан тыш;

- төнге дежурлык режимы, ФО, АЖ һәм СИ жайланмаларында яктырту приборлары һәм Азнакай шәһәре Башкарма комитеты боерыклары һәм яктырту нормалары белән рөхсәт ителә торган бер өлеше өзелергә мөмкин;

- Азнакай шәһәре Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән атна көннәрендә һәм тәүлек сәгатъләрендә өч төркемнең барлык стационар һәм вакытлыча яктырту жайланмалары эшли торган бәйрәм режимы;

- ФО һәм АЖнең Стационар һәм вакытлыча жайланмалары өчен рекреацион зоналарда (кышын, көзен) каралган сезонлы режим.

7.7.2. Яктырту жайланмаларының барлык төркемнәрен кертү, аларның ведомствога карамавына карамастан, кич белән табигый яктырту дәрәжәсе 20 лк га кадәр кимегәндә башкарылырга мөмкин. Өзү башкарыла:

- кичке һәм төнге режимга күчкәндә урам яктырткычларының бер өлешен сүндереп тору вакыты Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә. ;

Азнакай шәһәре Башкарма комитетының норматив - хокукый акты нигезендә, яктыртыла торган объектларның күпчелеге өчен кышкы һәм жәйге ярты еллыкта кичке

режимны төнгө һәм төнгө кадәр билгели, ә кайбер объектларда (вокзаллар, шәһәргә керү һ. б.) АЖ жайланмалары ЗАКАТТАН таңга кадәр эшли ала;

- СИ жайланмаларын куллану-тиешле ведомстволар яки хужалар карары буенча.

8. Шәһәр мохитенә карата аерым таләпләр

8.1. Шәһәр мохитенә карата аерым таләпләр

8.1.1. Торак тирәлеген, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда өлкән кешеләр һәм инвалидлар өчен шәһәр мохитен булдыру, әлеге объектларны картлар һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итү күздә тотыла.

8.1.2. Өлкән яшьтәге кешеләрне һәм инвалидларны йөртүгә ярдәм итә торган техник чараларны һәм жиһазларны проектлау, төзү, урнаштыру заказчы тарафыннан расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелештә гамәлгә ашырыла.

8.2. Территорияне бәйрәмчә бизәү

8.2.1. Азнакай шәһәре территориясен бәйрәмчә бизәү дәүләт һәм шәһәр (авыл) бәйрәмнәрен, истәлекле вакыйгалар белән бәйле чараларны үткәрү чорында Азнакай шәһәре Башкарма комитетының норматив-хокукый акты нигезендә башкарыла.

Биналар, корылмаларны рәсмиләштерү Азнакай шәһәре территориясен бәйрәмчә бизәү концепциясе кысаларында аларның хужалары тарафыннан башкарыла.

8.2.2. Гомумшәһәр (авыл) тантаналы һәм бәйрәм чаралары үткәргә бәйле эшләр оешмалар тарафыннан мөстәкыйль рәвештә үз акчалары хисабына, шулай ук «Азнакай шәһәре» муниципаль берәмлеге бюджетында әлеге максатларга каралган акчалар чикләрендә Азнакай шәһәре Башкарма комитеты белән килешүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

8.2.3. Бәйрәм бизәлешенә милли флаглар, лозунглар, гирляндлар, паннолар, декоратив элементлар һәм композицияләр, стендлар, киоск, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бәйрәм иллюминациясе урнаштыру кертелгән.

8.2.4. Бәйрәм бизәлеше концепциясе чаралар программасы һәм объектларны урнаштыру схемасы һәм бәйрәм бизәлеше элементлары белән билгеләнә.

8.2.5. Бәйрәм бизәлеше элементларын әзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен көйләүнең техник чараларын төшерергә, жиңерергә һәм начарайтырга киңәш ителми.

8.2.6. Юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр-стационар булмаган сәүдә, жәмәгать

туклануы объектлары хужалары, арендаторлары һ.б., шулай ук мәдәни-массакуләм һәм спорт чараларын оештыручылар чаралар үткәрү чорында калдыкларны жыю өчен өстәмә рәвештә биотуалетлар һәм чүп-чар жыю жайланмалары (контейнерлар) урнаштырырга, аларга хезмәт күрсәтүне оештырырга һәм гамәлгә ашырырга, янәшәдәге территорияне жыештырырга, чүп-чар чыгаруны оештырырга тиеш.

9. Искәрмә:

ЮТП - ябык трансформатор подстанциясе

КТП-комплект трансформатор подстанциясе

СТП-багана трансформатор подстанциясе

БКТП-блок трансформатор подстанциясе

ГРП-газ бүлү пункты.

9. Төзекләндерү кагыйдәләрен бозган өчен жаваплылык

9.1. Әлеге кагыйдәләрне бозуда гаеплеләр административ хокук бозулар турында 2006 елның 19 декабрәдәге 80-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы кодексы нигезендә административ жаваплылыкка тартыла.